

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયમાં

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૮/૨૦૧૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એ. જે. શાસ્ત્રી

૧.	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	
----	--	--

૨.	રિપોર્ટરને રીફર કરવું કે નહીં?	
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિશ્રી ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	

=====

બિસ્મિલ્લાહેન કાસમ કરીમ ચૌહાણ – અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય – સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થીતી:–

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ માટે એચસીએલએસ કમિટી, વિ. વકીલ

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ માટે શ્રી પી. વી. પટાડીયા, વિ. વકીલ

સામાવાળા/પ્રતિવાદી નં. ૧ માટે શ્રી જે. કે. શાહ, વિ. એડી. પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એ. જે. શાસ્ત્રી

તારીખ : ૧૧/૦૮/૨૦૧૭

મૌખિક ચુકાદો

(દ્વારા : માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી)

(દ્વારા : માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી)

૧. વિદ્વાન સેશન્સ જજ, ભરૂચ દ્વારા સેશન્સ કેસ નં. ૪૧/૨૦૧૨ માં તારીખ ૦૮.૧૧.૨૦૧૨ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલ ચુકાદા અને હુકમ સામે કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ ("કોડ", ટૂંકમાં) ની કલમ-૩૭૪ હેઠળ હાલની અપીલ પસંદ કરવામાં આવી છે, જે દ્વારા અપીલકર્તા-મૂળ આરોપીને ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ ("આઈપીસી", ટૂંકમાં) ની કલમ-૩૦૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે અને આજીવન કેદની સજા અને રૂ. ૧૦,૦૦૦/- નો દંડ ભરવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે. દંડ ન ભરવાના કિસ્સામાં, અપીલકર્તાને વધુ ત્રીસ દિવસની સાદી કેદ ભોગવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે. અપીલકર્તા સામે ગુજરાત પોલીસ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ની કલમ ૧૩૫ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે

પણ આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ તે ગુનામાંથી તેમને મુક્ત કરવામાં આવ્યા છે.

૨. અપીલકર્તા એ મૃતક કાસમ કરીમ ચૌહાણના પત્ની છે. મૃતકના પિતા કરીમભાઈ ઉમરભાઈ ચૌહાણ દ્વારા નોંધાવવામાં આવેલી તારીખ ૧૭.૦૧.૨૦૧૨ ની ફરિયાદ (એકિઝબિટ-૯) ના આધારે પ્રોસિક્યુશનનો કેસ એવો છે કે, ૧૬.૦૧.૨૦૧૨ અને ૧૭.૦૧.૨૦૧૨ ની મધ્યવર્તી રાત્રે, આશરે સવારે ૪.૦૦ વાગ્યે જ્યારે અપીલકર્તા તેમના પતિ કાસમ કરીમ ચૌહાણ (જેમને હવે પછી "મૃતક" તરીકે સંબોધવામાં આવશે) સાથે સૂતા હતા, ત્યારે તેઓ તેમના ઘરની બહાર આવ્યા અને બૂમો પાડવા લાગ્યા કે તેમણે તેમના પતિની હત્યા કરી નાખી છે. બૂમો સાંભળીને, ફરિયાદી અને તેમના ભાઈ જીતુભાઈ મૃતકના ઘર તરફ દોડી ગયા અને જોયું કે તેમને માથાની ઈજામાંથી ભારે રક્તસ્રાવ થઈ રહ્યો હતો. ફરિયાદી જ્યારે ઘરે પહોંચ્યા ત્યારે તેમણે જોયું કે મૃતકનું મૃત્યુ થઈ ચૂક્યું હતું. ફરિયાદી ડોક્ટરને બોલાવવા ગયા હતા. જ્યારે તેઓ ડોક્ટર સાથે પાછા આવ્યા, ત્યારે અપીલકર્તાએ ડોક્ટરને કહ્યું કે જો તેઓ મૃતકની સારવાર કરશે તો તે તેમને કેસમાં ફસાવી દેશે અને તેમની સામે ફરિયાદ નોંધાવશે, જેનાથી ડોક્ટરને મૃતકની સારવાર કરતા અટકાવ્યા. પ્રોસિક્યુશનના કેસ મુજબ, અપીલકર્તા અને મૃતક વચ્ચેના ઝઘડાનું કારણ એ હતું કે અપીલકર્તા તેમની બે બકરીઓને એકલી ખેતરમાં ચરાવવા લઈ જતા અને મોડી રાત્રે પાછા આવતા. મૃતકે અપીલકર્તાને કહ્યું કે આપણે બકરીઓ વેચી દેવી જોઈએ, કારણ કે મૃતકને

અપીલકર્તાના ચારિત્ર્ય વિશે શંકા હતી. ફરિયાદીના જણાવ્યા મુજબ, આ મુદ્દે અપીલકર્તા અને મૃતક વચ્ચે અવારનવાર ઝઘડા થતા હતા. બનાવની રાત્રે પણ ઝઘડો થયો હતો અને અપીલકર્તાએ મૃતકને "કરબનો લોખંડનો દાંતો" (ખોદવા માટે વપરાતા લોખંડના સાધનનો હાથો) (જેને હવે પછી "ગુનાનું હથિયાર" તરીકે સંબોધવામાં આવશે) વડે ફટકાર્યા અને ઘાતક ફટકો માર્યો, જેના કારણે મૃતકનું મૃત્યુ થયું.

૩. આ ફરિયાદના આધારે આઈપીસી ની કલમ-૩૦૨ અને ગુજરાત પોલીસ અધિનિયમની કલમ-૧૩૫ હેઠળ સી.આર. નં. આઈ-૦૩/૨૦૧૨ તરીકે એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી હતી. અપીલકર્તા સામે વિદ્વાન જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, ફર્સ્ટ ક્લાસની કોર્ટમાં ચાર્જશીટ રજૂ કરવામાં આવી હતી. આ કેસ સેશન્સ ટ્રાયબલ હોવાથી, વિ. મેજિસ્ટ્રેટે કોડની કલમ-૨૦૯ હેઠળ તેને સેશન્સ કોર્ટમાં કમિટ કર્યો, જ્યાં તે સેશન્સ કેસ નં. ૪૧/૨૦૧૨ તરીકે નોંધાયો.

૪. ત્યારબાદ, આરોપી સામે આઈપીસી ની કલમ-૩૦૨ અને ગુજરાત પોલીસ અધિનિયમની કલમ-૧૩૫ હેઠળ એક્ઝિઝિટ-૫ થી ચાર્જ ફ્રેમ કરવામાં આવ્યો હતો. અપીલકર્તા પ્લી નોંધવામાં આવી હતી જેમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે તેમણે કોઈ ગુનો કર્યો નથી.

૫. તેના કેસના સમર્થનમાં, પ્રોસિક્યુશને સોળ સાક્ષીઓની તપાસ કરી અને દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કર્યા. કોડની કલમ-૩૧૩ હેઠળના તેમના નિવેદનમાં, અપીલકર્તાએ જણાવ્યું હતું કે તેમણે મૃતકની હત્યા કરી નથી પરંતુ ઝપાઝપી દરમિયાન તેમને ઈજા થઈ હોઈ શકે છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે મૃતક તેમની પુત્રી પર સૂતા હતા અને તેમણે કોઈ ગુનો કર્યો નથી. તેમની સામે ખોટો કેસ નોંધવામાં આવ્યો છે અને તેઓ નિર્દોષ છે.

૬. નિર્ણાયક મુદ્દાઓ ફેમ કર્યા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટે, રેકૉર્ડ પરના મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાની ચર્ચા કર્યા પછી, અપીલકર્તા સામે આઈપીસી ની કલમ-૩૦૨ હેઠળનો આરોપ સાબિત થયો હોવાનો નિષ્કર્ષ આપ્યો. તે નિષ્કર્ષનો આધાર અપીલકર્તા અને મૃતકની પુત્રી એટલે કે કરિશ્માની જુબાની હોવાનું જણાય છે, જેમની પીડબ્લ્યુ-૯ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી છે અને જેઓ ઘટનાના પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી હોવાનું કહેવાય છે. ટ્રાયલ કોર્ટે પ્રોસિક્યુશનના અસંખ્ય સાક્ષીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલી જુબાની મુજબ અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલી ઈતર-ન્યાયિક કબૂલાત (એક્સ્ટ્રા-જ્યુડિશિયલ કન્ફેશન) પર પણ વિશ્વાસ મૂક્યો છે. આથી, ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાને ઉપર મુજબ દોષિત ઠેરવી સજા ફટકારી છે.

૭. અપીલકર્તાના વિ. વકીલ શ્રી પી. વી. પટાડીયા અને સામાવાળા-રાજ્યના વિ. એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર શ્રી જે. કે. શાહ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલો પર વિચારણા કરતા પહેલા, રેકૉર્ડ પરના મૌખિક

અને દસ્તાવેજ પુરાવાની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ પર ધ્યાન આપવું ઢષ્ટાંતરૂપ બનશે.

૮. શ્રી કરીમભાઈ ઉમરભાઈ ચૌહાણ, મૃતકના પિતા, જેઓ ફરિયાદી પણ છે, તેમની એકિઝબિટ-૭ ખાતે પીડબ્લ્યુ-૧ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી છે. તેમની જુબાનીમાંથી એ બહાર આવે છે કે અપીલકર્તા એ મૃતકના બીજા પત્ની છે. એવું જણાય છે કે મૃતક તેમના પ્રથમ પત્નીના જીવનકાળ દરમિયાન અપીલકર્તા સાથે જતા રહ્યા હતા અને તેમની સાથે લગ્ન કર્યા હતા, જેમનું તે પછી અવસાન થયું છે. અપીલકર્તા અને મૃતકના લગ્નજીવનથી બે પુત્રો અને એક પુત્રીનો જન્મ થયો હતો, (પીડબ્લ્યુ-૯ કરિશ્મા, તેમાંના એક છે).

૯. જ્યાં સુધી આ સાક્ષીની જુબાનીનો સંબંધ છે, તેઓ જણાવે છે કે બનાવના દિવસે અપીલકર્તા અને મૃતક વચ્ચે ઝઘડો થયો હતો. અપીલકર્તાએ આ સાક્ષીને કહ્યું હોવાનું કહેવાય છે કે તેમણે મૃતકની હત્યા કરી નાખી છે અને ત્યાર પછી જ તેમને આ બનાવની જાણ થઈ હતી. તેઓ વધુમાં જણાવે છે કે અપીલકર્તાએ, મૃતકની હત્યા કર્યા પછી, ઘરને તાળું મારી દીધું હતું અને દરેકને કહ્યું હતું કે તેમણે તેમના પતિની હત્યા કરી નાખી છે. ત્યારબાદ સવારે આ સાક્ષી પોલીસ આવી ત્યારે મૃતકના ઘરે ગયા હતા. તેમણે મૃતકને માથા પર ઈજા સાથે ખાટલા પર પડેલા જોયા. તેઓ પાછળથી જોઈ શક્યા ન હતા કે મૃતકને કયા સાધન વડે ફટકારવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ ઈજા જોઈ શકતા હતા.

૧૦. આ સાક્ષીના જણાવ્યા મુજબ, અપીલકર્તા બકરીઓ ચરાવવા જતા હતા અને મૃતકને તેમના ચારિત્ર્ય વિશે શંકા હતી અને તેઓ બકરીઓ વેચી દેવા માંગતા હતા. તેમના જણાવ્યા મુજબ, આ બંને વચ્ચેના ઝઘડાનું કારણ હતું.

૧૧. ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષી જણાવે છે કે તેમનું ઘર અપીલકર્તા અને મૃતકના ઘરથી વીસ થી પચીસ ફૂટના અંતરે છે પરંતુ તેઓ ક્યારેય એકબીજાના ઘરે આવતા-જતા ન હતા. તેઓ નથી જાણતા કે મૃતક ઘરે શું કરતા હતા અને મૃતક કઈ રીતે રહેતા હતા. આ સાક્ષી વધુમાં જણાવે છે કે મૃતકની પુત્રી કરિશ્મા પહેલા ભણતી હતી પરંતુ હવે તે ભણતી નથી. તેઓ એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે બનાવની રાત્રે મૃતકના અન્ય પુત્રો ઘરમાં હતા. તેઓ પોતે ઉમેરે છે કે તેઓ તેમના ઘરે હતા અને જણાવે છે કે જ્યારે બનાવ બન્યો ત્યારે મૃતક, અપીલકર્તા, તેમની પુત્રી કરિશ્મા અને તેમનો અન્ય પુત્ર સમીર ઘરમાં હતા. આ સાક્ષી એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે મૃતકને દારૂ પીવાની ટેવ હતી પરંતુ જણાવે છે કે તેઓ નથી જાણતા કે તેઓ દારૂ પીતા હતા કે નહીં, કારણ કે તેઓ ક્યારેય તેમના ઘરે ગયા ન હતા. આ સાક્ષી એ સૂચનનો સ્પષ્ટપણે અસ્વીકાર કરે છે કે બનાવના એક દિવસ પહેલા, અપીલકર્તા એવી ફરિયાદ સાથે તેમના ઘરે આવ્યા હતા કે મૃતક અવારનવાર તેમની પુત્રી કરિશ્માની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરતા હતા. તેઓ એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે અપીલકર્તાએ તેમને એવું નહોતું કહ્યું કે તેમણે મૃતકની હત્યા

કરી છે અને જણાવે છે કે તેમણે આ વાત ફરિયાદમાં પણ લખાવી હતી. તેઓ એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે તેમણે ફરિયાદમાં એવું નથી જણાવ્યું કે બનાવ પછી અપીલકર્તાએ ઘરને તાળું મારી દીધું હતું અથવા તેઓ પોલીસ આવ્યા પછી સવારે મૃતકના ઘરે ગયા હતા. તેઓ એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે તેમણે ફરિયાદમાં એવું નથી જણાવ્યું કે મૃતક અપીલકર્તાના ચારિત્ર્ય વિશે શંકા રાખતા હતા. તેઓ વધુમાં એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે મૃતક કાંઈ કમાતા ન હતા અને અપીલકર્તા બકરીઓ રાખીને ઘર ચલાવતા હતા.

૧૨. પીડબ્લ્યુ-૨ યુનુસ મોહમ્મદ પટેલ છે, જેમણે એકિઝબિટ-૧૦ પર જુબાની આપી છે. તેઓ એકિઝબિટ-૧૧ ના ઈન્કવેસ્ટ પંચનામાના પંચ સાક્ષી છે. તેમણે મૃતકના શરીરની સ્થિતિનું વર્ણન કર્યું છે અને જણાવ્યું છે કે માથાની ડાબી બાજુએ, આંખની ઉપર ઈજા હતી, તેમજ અન્ય પાંચ થી છ બીજી ઈજાઓ હતી. આ સિવાય શરીર પર અન્ય કોઈ ઈજાઓ ન હતી. તેમણે જણાવ્યું છે કે અન્ય પંચ સાક્ષી પણ હાજર હતા અને તેમણે તેમની હાજરીમાં પંચનામા પર સહી કરી છે. તેમણે પંચનામા પર તેમની સહી ઓળખી બતાવી છે. ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષીએ એ સૂચનનો અસ્વીકાર કર્યો છે કે તેમની પાસે માતર ગામે પંચનામા પર સહી કરાવવામાં આવી હતી અથવા તેમણે પોલીસ દ્વારા તૈયાર કરાયેલા પંચનામા પર સહી કરી છે. તેઓ જણાવે છે કે મૃતક તેમના ગામના હતા અને તેઓ તેમને ઓળખે છે.

૧૩. પીડબ્લ્યુ-૩ હબીબભાઈ રસુલભાઈ ચૌહાણ છે, જેમણે એક્ઝિબિટ-૧૨ પર જુબાની આપી છે. તેઓ એક્ઝિબિટ-૧૩ ના ગુનાની જગ્યાના પંચનામાના પંચ સાક્ષી છે. આ સાક્ષીએ પણ સદર પંચનામાને સમર્થન આપ્યું છે અને જે પલંગ પર મૃતકની લાશ પડી હતી તેની સ્થિતિનું વર્ણન કર્યું છે. તેઓ જણાવે છે કે ગોદડું લોહીવાળું હતું અને દીવાલો તથા જમીન પર પણ લોહી હતું. તેમણે પંચનામા પર તેમની સહી ઓળખી બતાવી છે અને જણાવ્યું છે કે અન્ય પંચ સાક્ષીએ તેમની હાજરીમાં સહી કરી છે. ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષી એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે તેમણે અગાઉથી તૈયાર કરેલા પંચનામા પર સહી કરી છે. તેઓ જણાવે છે કે તેઓ છેલ્લા પાંચ વર્ષથી માતર ગામમાં રહે છે અને મૃતકને ઓળખે છે.

૧૪. પીડબ્લ્યુ-૪, ઈકબાલ ચાકુબ, ગુનાના હથિયારની રિકવરીના પંચનામાના પંચ સાક્ષી છે. તેમની જુબાની એક્ઝિબિટ-૧૪ પર છે. તેઓ પ્રોસિક્યુશનના કથનને સમર્થન આપતા નથી અને તેમને હોસ્ટાઈલ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે. તેવી જ રીતે, પીડબ્લ્યુ-૫ મગનભાઈ શાણાભાઈ સોલંકી, જેઓ એક્ઝિબિટ-૧૬ પર સાક્ષી આપે છે તેઓ મૃતકના કપડાં જમીના પંચનામાના પંચ સાક્ષી છે. આ સાક્ષી પણ હોસ્ટાઈલ થઈ ગયા છે. કપડાં જમીના પંચનામાના અન્ય પંચ સાક્ષી પીડબ્લ્યુ-૬ વલીભાઈ મુસાભાઈ પટેલ છે, જેમની જુબાની એક્ઝિબિટ-૧૮ પર છે. આ સાક્ષીએ પણ પ્રોસિક્યુશનના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી.

૧૫. પછીના પ્રોસિક્યુશન સાક્ષી પીડબ્લ્યુ-૭, સિકંદર ઉમર ચૌહાણ છે, જેઓ ફરિયાદીના ભાઈ અને મૃતકના કાકા છે. તેમની જુબાની એક્ઝિબિટ-૧૯ પર છે. તેઓ જણાવે છે કે બનાવ રાત્રે બન્યો હતો જ્યારે તેઓ તેમના પરિવાર સાથે તેમના ઘરમાં સૂતા હતા. તેમણે અવાજો સાંભળ્યા જેના કારણે તેઓ જાગી ગયા અને મૃતકના ઘર તરફ દોડી ગયા. અપીલકર્તા બોલતા ન હતા કે દરવાજો ખોલતા ન હતા, તેથી તેમણે દરવાજો ખખડાવ્યો, જે પછી અપીલકર્તાએ તે ખોલ્યો. તેમણે જોયું કે મૃતકને પ્રચંડ રક્તસ્રાવ થઈ રહ્યો હતો. આ સાક્ષી જણાવે છે કે અપીલકર્તાએ તેમને કહ્યું હતું કે તેમણે ગુનાના હથિયાર વડે મૃતકની હત્યા કરી નાખી છે. જોકે, તેમણે તેમને મારી નાખવાનું કારણ જણાવ્યું ન હતું.

૧૬. ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષી જણાવે છે કે તેઓ નથી જાણતા કે મૃતકના ઘરમાં શું બન્યું હતું અને તેઓ તે વિશે કાંઈ કહી શકે નહીં. તેઓ જણાવે છે કે જ્યારે તેઓ ઘરે ગયા ત્યારે મૃતક હજુ જીવિત હતા અને ઓક્સિજન માટે તરફડિયા મારતા હતા (સાંસ લેતા હતા). તેમણે મૃતકને પૂછ્યું ન હતું કે તેમને ઈજાઓ કેવી રીતે થઈ. આ સાક્ષી ઉલટતપાસમાં સ્વીકારે છે કે પોલીસે તેમનું નિવેદન લીધું તે પહેલા, તેમના ભાઈએ તેમને ફરિયાદ વાંચી સંભળાવી હતી, જેના કારણે આ સાક્ષીને એવી છાપ પડી હતી કે અપીલકર્તા જ છે, જેમણે મૃતકની હત્યા કરી હતી.

૧૭. આ સાક્ષી એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે પોલીસ સમક્ષના તેમના નિવેદનમાં તેમણે એવું જણાવ્યું છે કે આશરે ત્રણ મહિના પહેલા તેમના ભાઈ, ફરિયાદીએ તેમને જાણ કરી હતી કે મૃતક તેમની પુત્રી કરિશ્મા પલંગ પર સૂતી હોય ત્યારે તેના કપડાં ઊંચા કરીને તેની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરતા હતા અને તેની સાથે સૂતા હતા.

૧૮. પ્રોસિક્યુશને મૃતકના કાકી અને પીડબ્લ્યુ-૭ ના પત્નીની એકિઝબિટ-૨૦ પર પીડબ્લ્યુ-૮ તરીકે તપાસ કરી છે. તેઓ જણાવે છે કે બનાવ રાત્રે ૨:૩૦ થી ૨:૪૫ વાગ્યે બન્યો હતો. જ્યારે તેમણે અવાજો સાંભળ્યા ત્યારે તેઓ અને તેમના પતિ જાગી ગયા. પહેલા તેમના પતિ મૃતકના ઘરે ગયા અને તેઓ પાછળ ગયા. તેમણે જોયું કે મૃતક ત્યાં લોહીલુહાણ હાલતમાં પડેલા હતા. આ સાક્ષી જણાવે છે કે અપીલકર્તાએ કહ્યું હતું કે તેમણે મૃતકની હત્યા કરી નાખી છે.

૧૯. ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષી જણાવે છે કે જ્યારે તેઓ સ્થળ પર પહોંચ્યા ત્યારે મૃતક હજુ શ્વાસ લઈ રહ્યા હતા, પરંતુ તેમણે તેમને સીધી રીતે કે ઈશારાથી પૂછ્યું ન હતું કે તેમને ઈજા કેવી રીતે થઈ. તેઓ સ્વીકારે છે કે તેઓ નથી જાણતા કે મૃતકને ઈજાઓ કેવી રીતે થઈ. આ સાક્ષી એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે આરોપીએ અગાઉ તેમના સસરા, ફરિયાદીને જાણ કરી હતી કે મૃતક તેમની પુત્રી કરિશ્મા સૂતી હોય ત્યારે તેની લુંગી ઊંચી કરતા હતા અને તેની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરતા હતા. તેમણે વધુમાં એ સૂચનનો અસ્વીકાર કર્યો છે કે જ્યારે તેઓ મૃતકના ઘરે

ગયા હતા, ત્યારે અપીલકર્તાએ તેમને કહ્યું હતું કે મૃતકે તેમની પુત્રીનું મોં ઢાંકી દીધું હતું અને તેની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા હતા. તેમણે એ વાતનો અસ્વીકાર કર્યો છે કે મૃતક તેમની પુત્રી કરિશ્માની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરતા હતા તે સત્ય જાણવા છતાં તેમણે ખોટી જુબાની આપી છે.

૨૦. પ્રોસિક્યુશનના મુખ્ય સાક્ષી કરિશ્મા છે, જેઓ આરોપી અને મૃતકની પુત્રી છે, જેમણે એક્ટિઝબિટ-૨૧ પર પીડબ્લ્યુ-૯ તરીકે જુબાની આપી છે. ૦૧.૧૦.૨૦૧૨ ના રોજ જ્યારે તેમણે કોર્ટ સમક્ષ જુબાની આપી ત્યારે તેમની ઉંમર આશરે સોળ વર્ષની હતી. તેમણે જણાવ્યું છે કે બનાવ ૧૭.૦૧.૨૦૧૨ ના રોજ આશરે સવારે ૩:૦૦ વાગ્યે બન્યો હતો. અપીલકર્તા તેમના માતા છે અને મૃતક તેમના પિતા છે. તેઓ તેમના માતાપિતા અને નાના ભાઈ સમીર સાથે રહેતા હતા જેઓ ઘરમાં હાજર હતા. આ સાક્ષીના જણાવ્યા મુજબ, આશરે સવારે ૩:૦૦ વાગ્યે જ્યારે તેઓ સૂતા હતા, ત્યારે અપીલકર્તાએ મૃતકને ગુનાના હથિયાર વડે ફટકાર્યા અને ફટકારવાનું ચાલુ રાખ્યું. આ સાક્ષી આરોપીને મૃતકને ન ફટકારવા કહ્યું હોવા છતાં, તેમણે તેમ કરવાનું ચાલુ રાખ્યું. આ સાક્ષીના જણાવ્યા મુજબ, ત્યારબાદ અપીલકર્તા બહાર ગયા અને બધાને કહ્યું કે તેમણે તેમના પતિની હત્યા કરી નાખી છે. આ સાક્ષીએ ગુનાના હથિયારને અપીલકર્તા દ્વારા મૃતકને ફટકારવા માટે ઉપયોગમાં લેવાયેલા હથિયાર તરીકે ઓળખી બતાવ્યું છે.

૨૧. ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે બનાવના દિવસે, અપીલકર્તા રાત્રે ૧૦:૦૦ વાગ્યે સૂવા માટે ગયા હતા. તેઓ, તેમના પિતા અને તેમનો નાનો ભાઈ સમીર બેસીને ટેલિવિઝન જોઈ રહ્યા હતા. ત્યારબાદ, તેમણે લાઈટ બંધ કરી દીધી અને સૂઈ ગયા. કરિશ્મા જણાવે છે કે તેઓ બધા એક જ રૂમમાં સૂતા હતા. તેઓ અપીલકર્તા સાથે સૂતા હતા અને તેમનો નાનો ભાઈ મૃતક સાથે સૂતો હતો. તેઓ જણાવે છે કે તેમના પિતાએ અપીલકર્તાને ઘાસચારો એકઠો કરવા ન જવાનું કહ્યું હતું અને તેમની વચ્ચે ઝઘડા થતા હતા. આ સાક્ષી એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે મૃતક ટેલિવિઝન જોયા પછી સૂઈ ગયા બાદ, તેઓ રાત્રે આશરે ૨:૦૦ થી ૩:૦૦ વાગ્યે ઊભા થયા હતા. તેઓ જણાવે છે કે તેઓ નથી જાણતા કે અપીલકર્તા તે સમયે જાગતા હતા કે નહીં. તેઓ એ વાતનો અસ્વીકાર કરે છે કે મૃતક રાત્રે ઊભા થયા, તેમનું મોં ઢાંકી દીધું અને તેમના સ્તનો દબાવ્યા. તેઓ વધુમાં એ વાતનો અસ્વીકાર કરે છે કે ત્યારબાદ મૃતક તેમને બીજા રૂમમાં લઈ ગયા. તેઓ એ વાતનો પણ અસ્વીકાર કરે છે કે તેમણે તેમના પિતાને તેમના હાથ પર બચકું ભર્યું હતું અથવા તેમની બૂમો પર અપીલકર્તા રૂમમાં પ્રવેશ્યા હતા. આ સાક્ષી વધુમાં એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે અપીલકર્તાના આવ્યા પછી, મૃતક પલંગ નીચે સંતાઈ ગયા હતા અને તેમણે ઈશારા કરીને અપીલકર્તાને આ વાત જણાવી હતી. કરિશ્મા એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે મૃતક અવારનવાર તેમની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરતા હતા અને તેમની પર સૂઈ જતા હતા.

૨૨. જોકે, ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે અપીલકર્તાએ ફરિયાદીને કહ્યું હતું કે મૃતક તેમની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરતા હતા, પરંતુ મૃતકે એવું કહીને આ વાતનો અસ્વીકાર કર્યો હતો કે તેઓ પોતાની પુત્રી સાથે આવું કામ ન કરે. આ સાક્ષીએ વધુમાં એ વાતનો અસ્વીકાર કર્યો છે કે જ્યારે તેઓ શાળાએ જતા હતા ત્યારે મૃતક તેમની પાછળ આવતા હતા. તેઓ એ વાતનો અસ્વીકાર કરે છે કે બનાવના દિવસે આરોપી અને મૃતક વચ્ચે ઝપાઝપી થઈ હતી, પરંતુ જણાવે છે કે ઝઘડો થયો હતો. તેઓ એ સૂચનનો પણ અસ્વીકાર કરે છે કે મૃતકે અપીલકર્તાને ધક્કો માર્યો હતો, જેના પરિણામે અપીલકર્તાનું કપાળ દીવાલ સાથે અથડાયું હતું. તેઓ જણાવે છે કે જ્યારે તેમના પિતા જીવિત હતા ત્યારે તેઓ જાગી ગયા હતા. તેઓ જણાવે છે કે આ અગાઉ આરોપી અને મૃતક વચ્ચે શું બન્યું હતું તે તેઓ જાણતા નથી. આ સાક્ષી એ વાતનો અસ્વીકાર કરે છે કે મૃતક અપીલકર્તાને ક્યારેય પૈસા આપતા ન હતા, જેમને બકરીઓ ચરાવીને ગુજરાન ચલાવવું પડતું હતું. આ સાક્ષી જણાવે છે કે તેઓ જાગ્યા તેના એક કલાક પછી મૃતક જાગ્યા હતા. તેઓ સ્વીકારે છે કે તેઓ જાગ્યા પછી અપીલકર્તાએ મૃતકને ફટકાર્યા ન હતા. તેઓ જણાવે છે કે પોલીસે જ્યારે તેમના ઘરે આવ્યા ત્યારે મૃતકની હત્યા કોણે કરી છે તે સિવાય તેમને કંઈ પૂછ્યું ન હતું.

૨૩. આ સાક્ષી એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે તેમણે પોલીસ સમક્ષના તેમના નિવેદનમાં એવું લખાવ્યું છે કે જ્યારે તેઓ રાત્રે સૂતા હતા ત્યારે મૃતકે તેમનું મોં ઢાંકી દીધું હતું અને તેમણે બૂમો પાડવાનું શરૂ કર્યું હતું,

જેના પરિણામે અપીલકર્તા જાગી ગયા હતા, ત્યાં આવ્યા હતા અને મૃતકને ઠપકો આપ્યો હતો કે તેઓ શું કરી રહ્યા હતા. તેઓ સ્વીકારે છે કે તેમણે તેમના પોલીસ નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે મૃતક અપીલકર્તા વિશે ખોટી શંકા રાખતા હતા અને તેમની સાથે અવારનવાર ઝઘડો કરતા હતા. તેઓ એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે તેમણે તેમના પોલીસ નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે જ્યારે તેઓ ધોરણ-૭ માં ભણતા હતા ત્યારે મૃતક તેમની સાથે એક જ પલંગમાં સૂતા હતા, પરંતુ તેઓ જાણતા ન હતા કે તેમણે શું કર્યું હતું. તેઓ વધુમાં એ વાતનો અસ્વીકાર કરે છે કે તેમણે પોલીસ સમક્ષ જણાવ્યું છે કે મૃતકે તેમની લુંગી ઊંચી કરી હતી અને કંઈક ખરાબ કર્યું હતું જે તેઓ ઊંઘમાં હોવાથી જાણતા ન હતા અને અપીલકર્તાએ તે જોયું હતું કે નહીં તે તેઓ જાણતા નથી.

૨૪. આ સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે આરોપીએ અગાઉ પણ આ અંગે મૃતકને ઠપકો આપ્યો હતો. તે જણાવે છે કે એ વાત સાચી નથી કે તેના માતા, અપીલકર્તા, તેની સાથે યોગ્ય વર્તન કરતા હતા. કરિશ્મા વધુમાં સ્વીકારે છે કે જુબાની આપતી વખતે, તે તેના દાદા, પીડબ્લ્યુ-૧ સાથે રહેતી હતી, જેઓ તે દિવસે તેની સાથે કોર્ટમાં આવ્યા હતા. તે એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે તેણે પીડબ્લ્યુ-૧ દ્વારા આપવામાં આવેલી સૂચનાઓ મુજબ જુબાની આપી છે. તે વધુમાં અસ્વીકાર કરે છે કે અપીલકર્તા અને મૃતક વચ્ચે તેના કારણે ઝઘડો થયો હતો. તે જણાવે છે કે તે તેના પિતાથી જોડાયેલી હતી અને તેમના મૃત્યુથી દુઃખી છે. તે એ સૂચનનો

અસ્વીકાર કરે છે કે તેના પિતાનું મૃત્યુ આરોપી અને મૃતક વચ્ચેની ઝપાઝપીમાં થયું હતું અને તેણે આરોપીને ખોટી રીતે ફસાવ્યા છે.

રપ. પીડબ્લ્યુ-૧૦ ડો. અશોકકુમાર રાજબલીરામ પ્રભાત છે જેમણે મૃતકના શરીરનું પરાણપરીક્ષા (પોસ્ટમોર્ટમ) કર્યું હતું. તેમણે એકિઝબિટ-૨૨ પર જુબાની આપી છે અને મૃતકના શરીર પર મળી આવેલી ઇજાઓનું વર્ણન કર્યું છે. તેઓ જણાવે છે કે શરીર પરથી લોહીનું સેમ્પલ પણ લેવામાં આવ્યું હતું. મૃતકને થયેલી ઇજાઓ પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટના કલમ નં. ૧૭ અને ૧૮ માં વર્ણવ્યા મુજબ છે, જે નીચે મુજબ છે:

"(૧) ડાબી બ્રમર પર ૪સેમી x ૧સેમી x ૨સેમી (ચામડી ઊંડી) સાઈઝનો અનિયમિત ધારવાળો એક લાલ સીએલડબલ્યુ.

(૨) જમણા ફ્રન્ટો-ટેમ્પોરલ વિસ્તાર પર ૩સેમી x ૧સેમી x ૨સેમી (ચામડી ઊંડી) સાઈઝનો એક લાલ સીએલડબલ્યુ જેમાં અસ્થિભંગ સ્પષ્ટપણે દેખાય છે.

(૩) રક્તસ્રાવ સાથે જમણા ટેમ્પોરલ અસ્થિ પર ૩સેમી x ૧સેમી x ૨સેમી ઊંડો એક લાલ સીએલડબલ્યુ.

(૪) રક્તસ્રાવ સાથે ખોપરીના ડાબા ફ્રન્ટલ વિસ્તાર પર જસેમી x ૧સેમી x ૨સેમી અનિયમિત ધારવાળો એક લાલ સીએલડબલ્યુ.

(૫) રક્તસ્રાવ સાથે ઓસિપિટલ વિસ્તાર પર જસેમી x ૧સેમી x ૨સેમી ઊંડો એક લાલ સીએલડબલ્યુ.

(૬) રક્તસ્રાવ સાથે ખોપરીના પેરાઈટલ વિસ્તાર પર ૩સેમી x ૧સેમી x ૨સેમી ચામડી ઊંડો એક લાલ સીએલડબલ્યુ.

ખોપરીના ફ્રન્ટલ અસ્થિ, પેરાઈટલ અસ્થિ, ઓસિપિટલ અસ્થિનો કમ્પાઉન્ડ ફ્રેક્ચર."

૨૬. પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ મુજબ, મૃત્યુનું કારણ "માથા અને મગજની ઈજાના કારણે આઘાતથી કાર્ડિયો રેસ્પિરેટરી ફેલ્ચોર થવાના કારણે મૃત્યુ" જણાવવામાં આવ્યું છે.

૨૭. ગુનાની જગ્યાનો નકશો તૈયાર કરનાર તલાટી-કમ-મંત્રી અને ઈન્ચાર્જ સર્કલ ઈન્સ્પેક્ટરની એક્ટિવિટી-૨૫ પર પીડબ્લ્યુ-૧૧ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી છે. તેઓ ઔપચારિક સાક્ષી છે અને તેમની જુબાની પર ખાસ કંઈ આધાર રાખતું નથી.

૨૮. હોમિયોપેથિક ડોક્ટર, ડો. દુર્ગેશ અવધેશકુમાર, જેમને પીડબ્લ્યુ-૭ દ્વારા મૃતકની સારવાર માટે બોલાવવામાં આવ્યા હતા, તેમની

એકિઝિનિટ-૨૮ પર પીડબ્લ્યુ-૧૨ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી છે. તેઓ જણાવે છે કે તેઓ પીડબ્લ્યુ-૭ સાથે મૃતકના ઘરે ગયા હતા જ્યાં ઘણા લોકો ભેગા થયા હતા. એક સ્ત્રી કહી રહી હતી કે જો કોઈ મૃતકની સારવાર કરશે, તો તે તેની સામે કેસ કરશે. આ સાક્ષી, તેથી, પાછા ફર્યા. તેમણે તે સ્ત્રીને અપીલકર્તા તરીકે ઓળખી બતાવી છે. ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષી જણાવે છે કે તેઓ ખાનગી પ્રેક્ટિસ કરે છે અને હોમિયોપેથિક ડોક્ટર છે. તેથી, તેઓ એલોપેથિક સારવાર આપવા માટે અધિકૃત નથી. જ્યારે પીડબ્લ્યુ-૭ તેમને બોલાવવા આવ્યા, ત્યારે તેમને બનાવ અંગે જણાવવામાં આવ્યું ન હતું. તેઓ વધુમાં જણાવે છે કે મેડિકો-લીગલ કેસમાં તેઓ દર્દીની સારવાર કરવા માટે સક્ષમ નથી, કારણ કે આવા કેસમાં વ્યક્તિને એલોપેથિક સારવારની જરૂર હોય છે. આ સાક્ષી વધુમાં જણાવે છે કે તેઓ એ કારણ જાણતા નથી કે તેમને મૃતકની સારવાર કરતા કેમ અટકાવવામાં આવ્યા હતા. તેઓ જણાવે છે કે તેઓ નથી જાણતા કે તેમને મૃતકની સારવાર કરતા એટલા માટે અટકાવવામાં આવ્યા હતા કારણ કે તેમને વધુ સારવાર માટે આમોદ લઈ જવામાં આવી રહ્યા હતા. તેઓ જણાવે છે કે તેઓ નથી જાણતા કે જ્યારે તેઓ આવ્યા ત્યારે દર્દીને આમોદ લઈ જવાની જીપ ત્યાં ઉભી હતી.

૨૯. પીડબ્લ્યુ-૧૩, અહમદભાઈ દાદુભાવા, જેઓ મૃતકના ઘરની નજીક રહેતા વ્યક્તિ હોવાનું જણાય છે, તેમની એકિઝિનિટ-૨૯ પર તપાસ કરવામાં આવી છે. તેઓ જણાવે છે કે બનાવ સવારે આશરે ૪:૦૦ વાગ્યે બન્યો હતો જ્યારે તેઓ ઘરે હતા. બૂમો સાંભળીને તેઓ જાગી

ગયા. તેઓ જણાવે છે કે જે ઘરમાં બનાવ બન્યો હતો તે બહારથી બંધ હતું અને "નફીસા" બૂમો પાડી રહી હતી કે તેણે તેના પતિનું ખૂન કરી નાખ્યું છે. તેઓ જણાવે છે કે "નફીસા" તેમના ઘરે આવી હતી, તેમને જગાડ્યા હતા અને તેમને એવું કહ્યું હતું. તેમણે "નફીસા" ને કોર્ટમાં હાજર અપીલકર્તા તરીકે ઓળખી બતાવી છે અને જણાવ્યું છે કે આ એ જ હતા જેમણે તેમને કહ્યું હતું કે તેમણે તેમના પતિની હત્યા કરી નાખી છે. ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષી જણાવે છે કે તેઓ તાવડી ગામના છે. તેઓ જે ઘરમાં રહે છે તે ઘર તેમના સાસરી પક્ષનું છે અને તે અપીલકર્તા "નફીસા" ના ઘરની સામે આવેલું છે. તેઓ જણાવે છે કે પોલીસે તેમનું નિવેદન લીધું નથી, જોકે તેઓ જણાવે છે કે પોલીસે તેમને પૂછ્યું હતું કે તેમનું ઘર ક્યાં છે. તેઓ ઉલટતપાસમાં સ્વીકારે છે કે તેઓ નથી જાણતા કે બનાવ કેવી રીતે બન્યો. તેઓ વધુમાં સ્વીકારે છે કે પીડબ્લ્યુ-૧ તેમની સાથે કોર્ટમાં આવ્યા છે. આ સાક્ષી એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે તેમણે પીડબ્લ્યુ-૧ ની શીખવાડ્યા મુજબ જુબાની આપી છે. તેઓ વધુમાં અસ્વીકાર કરે છે કે તેમણે પોલીસ સમક્ષ એવું નથી જણાવ્યું કે "નફીસા" બૂમો પાડી રહી હતી કે તેણે તેના પતિની હત્યા કરી નાખી છે અને તે તેમને આ કહેવા માટે તેમના ઘરે આવી હતી. તેમણે અપીલકર્તાને ઓળખી બતાવી છે અને અસ્વીકાર કર્યો છે કે તેમણે ખોટી જુબાની આપી છે.

૩૦. પીડબ્લ્યુ-૧૪, અબ્દુલભાઈ મુસાભાઈ પટેલ, બનાવ બન્યો ત્યારે પોલીસ સ્ટેશનના ઈન્ચાર્જ અધિકારી તરીકે ફરજ બજાવતા હતા. તેમણે પોલીસ સ્ટેશન ડાયરીમાં બનાવની નોંધ કરી છે.

૩૧. પ્રથમ તપાસ કરનાર અધિકારી પીડબ્લ્યુ-૧૫, ચંદુભાઈ મનુભાઈ ડોડિયા છે. આ અધિકારી દ્વારા તપાસનો એક મહત્વપૂર્ણ ભાગ કરવામાં આવ્યો છે. તેઓ જણાવે છે કે ૧૭.૦૧.૨૦૧૨ ના રોજ, તેઓ જંબુસર અને આમોદ પોલીસ સ્ટેશનમાં ઈન્ચાર્જ પોલીસ સબ-ઈન્સ્પેક્ટર તરીકે ફરજ બજાવતા હતા. જ્યારે તેઓ જંબુસરમાં હતા ત્યારે આમોદ પોલીસ સ્ટેશનના પોલીસ સ્ટેશન ઓફિસરે તેમને બનાવ અંગે ટેલિફોન દ્વારા જાણ કરી હતી. તેઓ ગુનાની જગ્યાએ પહોંચ્યા અને તપાસ શરૂ કરી. આ સાક્ષી પંચ સાક્ષીઓની હાજરીમાં ઈન્કવેસ્ટ પંચનામું તૈયાર કરવા, સંબંધિત વ્યક્તિઓના નિવેદનો લેવા અને અપીલકર્તાની ધરપકડ કરવા અંગે વિગતવાર વર્ણન કરે છે. તેઓ જણાવે છે કે મૃતકે પહેરેલા કપડાં જપ્ત કરી તપાસ અર્થે મોકલવામાં આવ્યા હતા. આ પોલીસ અધિકારીની જે વ્યાપક ઉલટતપાસ કરવામાં આવી હતી તેમાં, તેમણે દ્રઢપણે જાળવી રાખ્યું છે કે ૧૭.૦૧.૨૦૧૨ ના રોજ, તેઓ સવારે ૧૦:૦૦ થી ૧૦:૩૦ વાગ્યાની વચ્ચે બનાવની જગ્યાએ પહોંચ્યા હતા અને આખો દિવસ ત્યાં જ હતા. ફરિયાદ નોંધવામાં આવી હતી અને લાશને પોસ્ટમોર્ટમ માટે મોકલવામાં આવી હતી. તેઓ જણાવે છે કે તેમણે મોટાભાગના સાક્ષીઓના નિવેદનો ૧૭.૦૧.૨૦૧૨ ના રોજ જ લીધા હતા.

૩૨. આ સાક્ષી ઉલટતપાસમાં ખુલાસો કરે છે કે મૃતકના કાંડા અને પગ પર ઘર્ષણના ઘા (એબ્રેશન્સ) હતા, જોકે તેઓ કહી શકતા નથી કે આ ઘર્ષણના ઘા ઝપાઝપીના પરિણામે હતા કે નહીં. આ સાક્ષી જણાવે છે કે તેમણે ગુનાની જગ્યાએથી લોહીના સેમ્પલ લીધા હતા. ફોરેન્સિક સાયન્સ વાન આવી હતી અને તેમણે પોતાના લોહીના સેમ્પલ લીધા હતા. જ્યારે તેઓ આવ્યા ત્યારે અપીલકર્તા ઘરમાં હાજર હતા. આ સાક્ષી એ સૂચનનો અસ્વીકાર કરે છે કે અપીલકર્તાની તુરંત જ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. તેઓ જણાવે છે કે તપાસ પૂર્ણ થયા પછી જ અપીલકર્તાની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.

૩૩. આ સાક્ષી ઉલટતપાસમાં સ્પષ્ટપણે જાળવી રાખે છે કે એ હકીકત છે કે તેમની તપાસમાંથી એ બહાર આવ્યું હતું કે મૃતક તેમની પુત્રીની લુંગી ઊંચી કરતા હતા અને અવારનવાર તેની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરતા હતા. તેઓ જણાવે છે કે એ વાત સાચી છે કે તેમણે મૃતકની પુત્રી કરિશ્માની તબીબી તપાસ કરાવી ન હતી. આ સાક્ષી પુનરોચ્ચાર કરે છે કે તેમની તપાસમાંથી એ બહાર આવે છે કે મૃતક તેમની પુત્રીની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરતા હતા અને આ હકીકતના કારણે જ આ બનાવ બન્યો હતો. તેઓ જણાવે છે કે તપાસમાં એ પણ બહાર આવ્યું છે કે અપીલકર્તા બકરીઓ ચરાવીને મોડા ઘરે પાછા ફરતા ત્યારે મૃતક તેમની સાથે ઝઘડો કરતા હતા, અને તેમના ચારિત્ર્ય વિશે શંકા રાખતા હતા, તેથી અપીલકર્તાએ મૃતકનો અંત આણ્યો હતો.

૩૪. તપાસ કરનાર અધિકારીએ ઉલટતપાસમાં વધુમાં જણાવ્યું છે કે ૧૭.૦૧.૨૦૧૨ ના રોજ, તેમણે ફરિયાદીનું વધારાનું નિવેદન લીધું હતું, જેમાં ફરિયાદીએ જણાવ્યું હતું કે બનાવના આશરે ત્રણ મહિના પહેલા, અપીલકર્તા તેમના ઘરે આવ્યા હતા અને તેમને કહ્યું હતું કે તેમનો પુત્ર, મૃતક, તેમની પુત્રી કરિશ્મા જ્યારે ટેલિવિઝન જોતી હતી ત્યારે તેની સાથે એક જ પલંગમાં સૂતો હતો અને જ્યારે કરિશ્મા સૂઈ ગઈ ત્યારે મૃતકે તેની લુંગી ઊંચી કરી અને તેની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરવાનો પ્રયાસ કર્યો. તેમણે આ બે થી ત્રણ વખત બનતું જોયું હતું. આ પોલીસ સાક્ષી ઉલટતપાસમાં વધુમાં જાળવી રાખે છે કે મૃતકના કાકા, પીડબ્લ્યુ-૭ સિકંદર ઉમર ચૌહાણે તેમની સમક્ષના નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે બનાવના બે થી ત્રણ મહિના પહેલા, અપીલકર્તા તેમના ભાઈ ફરિયાદી પાસે ગયા હતા અને તેમને કહ્યું હતું કે તમારો પુત્ર (મૃતક) તેની પુત્રી કરિશ્મા સાથે એક જ પલંગમાં સૂવે છે અને જ્યારે તે સૂઈ જાય છે ત્યારે તે તેની લુંગી ઊંચી કરે છે અને તેની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરે છે. કે તેમના ભાઈ ફરિયાદીએ તેમના બીજા ભાઈ જીતસિંગને પણ પોતાના ઘરે બોલાવ્યા પછી આ અંગે જણાવ્યું હતું. તપાસ કરનાર અધિકારી વધુમાં જાળવી રાખે છે કે ફરિયાદીએ તેમના પોલીસ નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે તેમને મૃતક સાથે કોઈ સંબંધ ન હતો અને તેઓ ક્યારેય તેમના ઘરે જતા ન હતા. આ સાક્ષી વધુમાં જણાવે છે કે ફરિયાદીએ તેમની સમક્ષ જણાવ્યું હતું કે બનાવના દિવસે, અપીલકર્તાએ તેમને કહ્યું હતું કે જ્યારે તેઓ રાત્રે તેમની પુત્રી સાથે સૂતા હતા, ત્યારે તેમના પતિ મૃતકે તેમની પુત્રી જાગી ગઈ ત્યારે તેનું મોં ઢાંકી દીધું હતું. પોલીસ સાક્ષી વધુમાં જણાવે છે કે ફરિયાદીએ તેમના પોલીસ નિવેદનમાં એવું લખાવ્યું ન હતું કે આરોપી

દરવાજો ખોલતા ન હતા, પરંતુ તેમણે દરવાજો ખખડાવ્યા પછી ખોલ્યો હતો.

૩૫. પીડબ્લ્યુ-૮ સમીક્ષાવાળું, પીડબ્લ્યુ-૭ ના પત્ની અંગે, આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તેમણે તેમની સમક્ષ જણાવ્યું હતું કે પૂછપરછ કરવા પર, તેમને જાણ કરવામાં આવી હતી કે બનાવની રાત્રે આશરે સવારે ૪:૦૦ વાગ્યે, જ્યારે અપીલકર્તા અને કરિશ્મા સૂતા હતા, ત્યારે મૃતક ઊભા થયા અને કરિશ્માનું મોં ઢાંકી દીધું. આ જોઈને અપીલકર્તા જાગી ગયા. આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે આ પહેલા પણ, અપીલકર્તાએ તેમના સસરા ફરિયાદીને કહ્યું હતું કે જ્યારે તેઓ તેમની પુત્રી કરિશ્મા સાથે સૂતા હતા, ત્યારે તેમના પુત્રએ કરિશ્માની લુંગી ઊંચી કરીને તેની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.

૩૬. આ સાક્ષી દ્વારા લેવાયેલા કરિશ્માના નિવેદન અંગે, તેઓ ઉલટતપાસ દરમિયાન સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે કરિશ્માએ તેમની સમક્ષ જણાવ્યું છે કે જ્યારે તે રાત્રે સૂતી હતી ત્યારે મૃતકે તેનું મોં ઢાંકી દીધું હતું. તેણે બૂમો પાડી અને અપીલકર્તા જાગી ગયા, ત્યાં આવ્યા અને મૃતકને ઠપકો આપ્યો કે તેઓ શું કરી રહ્યા હતા. તેઓ વધુમાં જણાવે છે કે કરિશ્માએ તેમના દ્વારા નોંધાયેલા નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે તેના પિતા મૃતક અપીલકર્તાના ચારિત્ર્ય વિશે ખોટી શંકા રાખતા હતા અને તેમની વચ્ચે અવારનવાર ઝઘડા થતા હતા. આ સાક્ષી જણાવે છે કે કરિશ્માએ તેમના દ્વારા નોંધાયેલા તેના નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે જ્યારે તે ધોરણ-૭

માં અભ્યાસ કરતી હતી ત્યારે મૃતક તેની સાથે પલંગમાં સૂતા હતા, પરંતુ તે જાણતી ન હતી કે તેમણે શું કર્યું હતું. તેણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે તે નથી જાણતી કે તેના પિતાએ તેની લુંગી ઊંચી કરી હતી અને તેની સાથે કંઈક ખરાબ કર્યું હતું કે નહીં, કારણ કે તે તે સમયે ઊંઘમાં હતી. તેણીની માતાએ આ બનાવ જોયો હતો કે નહીં તે અંગે તે જાણતી નથી. આ પોલીસ સાક્ષીએ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે કરિશ્માએ તેમના દ્વારા નોંધાયેલા તેના નિવેદનમાં એવું જણાવ્યું નથી કે તેની માતા અપીલકર્તાએ તેના પિતા મૃતકને તેમ ન કરવા કહેવા છતાં તેમને ફટકારવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું.

૩૭. પીડબ્લ્યુ-૧૩ ના નિવેદન અંગે, આ પોલીસ સાક્ષી જણાવે છે કે આ સાક્ષીએ તેમની સમક્ષ એવું જણાવ્યું નથી કે "નફીસા" બૂમો પાડી રહી હતી કે તેણે તેના પતિની હત્યા કરી નાખી છે અને તે તેના ઘરે આવી હતી, તેને જગાડ્યો હતો અને તેને આ વાત કહી હતી.

૩૮. બીજા તપાસ કરનાર અધિકારી, પીડબ્લ્યુ-૧૬ રવિરાજસિંહ અશોકસિંહ જાડેજાની એકિઝનિટ-૩૭ પર જુબાની લેવામાં આવી છે. આ અધિકારીએ તપાસના આખરી તબક્કે ચાર્જ સંભાળ્યો હોવાથી, મોટાભાગની તપાસ પીડબ્લ્યુ-૧૫ દ્વારા અગાઉથી જ કરી લેવામાં આવી હોવાથી, તેમની જુબાની પર ખાસ કંઈ આધાર રાખતું નથી.

૩૯. કોડની કલમ-૩૧૩ હેઠળ નોંધાયેલા તેમના નિવેદનમાં, અપીલકર્તાએ તેમની સામેના ગુનાહિત સંજોગોનો અસ્વીકાર કર્યો છે. શું તેઓ ખાસ કરીને કંઈ કહેવા માંગે છે તે પ્રશ્નના જવાબમાં, અપીલકર્તાએ જણાવ્યું છે કે "મેં મૃતકની હત્યા કરી નથી, પરંતુ ઝપાઝપીમાં તેમને ઈજા થઈ હતી. મૃતક મારી પુત્રીની ઉપર સૂતા હતા. મેં કોઈ ગુનો કર્યો નથી. મારી સામે ખોટો કેસ ઊભો કરવામાં આવ્યો છે. હું નિર્દોષ છું."

૪૦. ઉપર મુજબના પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કર્યા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટ એ નિષ્કર્ષ પર પહોંચી છે કે આરોપી સામે આઈપીસી ની કલમ-૩૦૨ હેઠળનો આરોપ વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત થયો છે. પડકારવામાં આવેલા ચુકાદામાં નોંધાયા મુજબ આ નિષ્કર્ષના કારણોની હવે પછી ચર્ચા કરવામાં આવશે.

૪૧. ઉપર મુજબના પુરાવાની પૃષ્ઠભૂમિમાં, અપીલકર્તાના વિ. વકીલ શ્રી પી. વી. પટાડીયાએ રજૂઆત કરી છે કે બનાવની સાચી ઉત્પત્તિ (જેનેસિસ) ને છુપાવવામાં આવી છે. પુરાવામાં એ બહાર આવ્યું છે કે શરૂઆતથી જ મૃતક તેમની પુત્રી કરિશ્માને ગાળો આપતા હતા અને તેની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરતા હતા, જે અપીલકર્તાએ અસંખ્ય પ્રસંગોએ જોયું હતું. બનાવની રાત્રે પણ મૃતક તેમની પુત્રીની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરી રહ્યા હતા. જ્યારે અપીલકર્તાએ તેમને રોકવાનો પ્રયાસ કર્યો ત્યારે ઝપાઝપી થઈ અને મૃતકને ઈજાઓ થઈ જે ઘાતક નિવડી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે જોકે તમામ સાક્ષીઓએ તેમની જુબાનીઓમાં સત્યનો

અસ્વીકાર કર્યો છે, તેમ છતાં, તેમણે પ્રથમ તબક્કે તપાસ કરનાર અધિકારી સમક્ષ સત્ય જણાવ્યું છે. અપીલકર્તાના વિ. વકીલે વધુમાં જણાવ્યું છે કે તપાસ કરનાર અધિકારી દ્વારા નોંધાયેલા સાક્ષીઓના નિવેદનોમાં બનાવનું સાચું કારણ અને હેતુ સમાવિષ્ટ છે. મૃતક તેમની પુત્રીની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરતા હતા તે હકીકત તપાસ કરનાર અધિકારીની તપાસમાં બહાર આવી છે, જેઓ એક તટસ્થ વ્યક્તિ છે. તેમણે તેમની સમક્ષ આપેલા પ્રોસિક્યુશનના સાક્ષીઓના નિવેદનો અને કોર્ટમાં તેમના દ્વારા આપવામાં આવેલી જુબાનીઓ વચ્ચેના અસંખ્ય વિરોધાભાસો અને સુધારાઓ (ઈમ્પ્રુવમેન્ટ્સ) તરફ પણ ધ્યાન દોર્યું છે, જે દર્શાવે છે કે પ્રોસિક્યુશનના આ સાક્ષીઓ વિશ્વસનીય નથી.

૪૧.૧ વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પીડબ્લ્યુ-૯ કરિશ્માની જુબાનીમાં અસંખ્ય સુધારાઓ અને વિરોધાભાસો છે, જેની સામે સદર વિરોધાભાસો મૂકવામાં આવ્યા હતા. કરિશ્મા ફરિયાદી સાથે રહેતી હતી. તેણીની નાની ઉંમર જોતા, એ સ્પષ્ટ છે કે અપીલકર્તાને ફસાવવા માટે તેના અગાઉના કથનમાં ફેરફાર કરવા માટે ફરિયાદી દ્વારા તેને શીખવાડવામાં આવ્યું (ટ્યુટર કરવામાં આવ્યું) હતું.

૪૧.૨ કે પ્રોસિક્યુશનના સાક્ષીઓના કથનમાં અસંખ્ય વિરોધાભાસો છે, જેમણે અપીલકર્તા દ્વારા બકરીઓ ચરાવવા અંગેની વાર્તા દાખલ કરીને સત્ય પર પડદો પાડવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. પ્રોસિક્યુશનના સાક્ષીઓની

જુબાનીઓ વિવિધ પાસાઓ પર વિરોધાભાસોથી ભરેલી છે, અને વિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરતી નથી.

૪૧.૩ કે અપીલકર્તા દ્વારા કથિત રીતે કરવામાં આવેલી ઈતર-ન્યાયિક કબૂલાતનું પાસું પ્રોસિક્યુશનના તમામ સાક્ષીઓ દ્વારા તેને ફસાવવા માટે શીખવાડેલી અને રૂઢિચુસ્ત (સ્ટીરિયોટાઇપ્ડ) રીતે દાખલ કરવામાં આવ્યું છે. આ પાસા અંગે પણ, સાક્ષીઓની જુબાનીઓ વચ્ચે પરસ્પર વિરોધાભાસ છે. અપીલકર્તાના વિ. વકીલ રજૂઆત કરે છે કે અપીલકર્તા, વાસ્તવમાં, સમાજની પીડિતા છે. તેમણે તેમના સસરા, ફરિયાદી અને તેમના કાકાજીને મૃતક દ્વારા તેમની પુત્રીની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરવા અંગે એકવાર નહીં પરંતુ અસંખ્ય વખત ફરિયાદ કરી હતી. મૃતકનું કૃત્ય એવું હતું કે કોઈ પણ માતા તેને સહન ન કરે. જ્યારે અપીલકર્તાએ તેમના પતિને તેમની પોતાની પુત્રીની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરતા જોયા ત્યારે ઝપાઝપી થઈ, જેમાં બનાવ બન્યો. અપીલકર્તાનો મૃતકના મૃત્યુનું કારણ બનવાનો કોઈ ઈરાદો ન હતો. આ કૃત્ય પૂર્વઆયોજિત ન હતું, તેથી, તેમની સામેની દોષસિદ્ધિને કલમ-૩૦૪ ભાગ-૧ અથવા ૨ હેઠળની દોષસિદ્ધિમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવી શકે છે, અને તેમની સજામાં તે મુજબ ફેરફાર કરીને ઘટાડો કરવામાં આવી શકે છે. અપીલકર્તાને આઈપીસી ની કલમ-૩૦૦ હેઠળના સંબંધિત અપવાદનો લાભ આપવામાં આવી શકે છે.

૪૧.૪ ઉપર મુજબની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, અપીલકર્તાના વિ. વકીલે નીચેના ચુકાદાઓ પર વિશ્વાસ મૂક્યો છે:

(૧) મંગેશ વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, (૨૦૧૧) ૨ એસસીસી ૧૨૩ માં અહેવાલ થયેલ.

(૨) સરોજ @ સુરજ પંચાલ વિ. પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય, (૨૦૧૪) ૪ એસસીસી ૮૦૨ માં અહેવાલ થયેલ.

(૩) કલા @ ચંદ્રકલા વિ. રાજ્ય, (૨૦૧૬) ૯ એસસીસી ૩૩૭ માં અહેવાલ થયેલ.

૪૨. વિ. એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર શ્રી જે. કે. શાહે રજૂઆત કરી છે કે રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી પરથી એ સ્પષ્ટ છે કે અપીલકર્તાએ ઈતર-ન્યાયિક કબૂલાત કરી છે કે તેમણે મૃતકની હત્યા કરી છે જે પાસું પ્રોસિક્યુશનના અસંખ્ય સાક્ષીઓના પુરાવાથી બહાર આવ્યું છે. એવા પુરાવા છે કે બકરીઓ ચરાવીને મોડા ઘરે આવવા અંગે મૃતક અને અપીલકર્તા વચ્ચે અવારનવાર ઝઘડા થતા હતા જેના કારણે મૃતક તેમના ચારિત્ર્ય પર શંકા કરતા હતા.

૪૨.૧ કે પ્રોસિક્યુશનના લગભગ તમામ સાક્ષીઓએ અસ્વીકાર કર્યો છે કે તેમણે પોલીસ સમક્ષ એવું જણાવ્યું છે કે અપીલકર્તાએ ફરિયાદીને ફરિયાદ કરી હતી કે તેમના પતિ અવારનવાર તેમની પુત્રીની ચેષ્ટાઓ

(છેડતી) કરતા હતા અને બનાવની રાત્રે પણ તેમણે તેની ચેષ્ટાઓ (છેડતી) કરી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીને ધ્યાનમાં લેતા, આ કોર્ટ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદા અને હુકમને કાયમ રાખી શકે છે.

૪૩. પુરાવાની ઉપરોક્ત સમીક્ષા અને સામસામેની દલીલોની પૃષ્ઠભૂમિમાં, અમે હવે પડકાર હેઠળના ચુકાદાની તપાસ કરી શકીએ છીએ. રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પરથી જોઈ શકાય છે તેમ, કેટલાક પંચ સાક્ષીઓ હોસ્ટાઈલ (મુકરર) થયેલ છે. સંબંધિત સાક્ષીઓએ તમામ પ્રોસિક્યુશન (ફરિયાદ પક્ષ) ની તરફેણમાં જુબાની આપી છે. સેશન્સ કોર્ટે તેના નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં કેટલાક પરિબલો ધ્યાને લીધા છે, જેનો ટૂંકમાં સારાંશ નીચે મુજબ આપી શકાય :

(i) સેશન્સ કોર્ટે સાક્ષી નં.૯, કરિશ્માની જુબાની પર વિગતવાર પ્રકાશ પાડ્યો છે. સેશન્સ કોર્ટના જણાવ્યા અનુસાર કરિશ્મા, પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી અને પુત્રી હોવાના નાતે, તેની માતા, અપીલકર્તા વિરુદ્ધ ખોટી જુબાની આપશે નહીં. સેશન્સ કોર્ટે શોધી કાઢ્યું છે કે કરિશ્માની જુબાની વિશ્વાસપાત્ર છે અને તેને કાઢી નાખવાનું કોઈ કારણ નથી. તેમાં વધુમાં એવું જાણવા મળ્યું છે કે અપીલકર્તા વતી લેવાયેલી તેણીની ઉલટતપાસમાં, અપીલકર્તાને મદદરૂપ થાય તેવું કશું જ બહાર આવ્યું નથી. સેશન્સ કોર્ટે એવું

ઠરાવ્યું છે કે સામાન્ય રીતે, કોઈ પણ બાળક તેના માતાપિતા વિરુદ્ધ જુબાની આપશે નહીં અને કરિશ્માએ અપીલકર્તા વિરુદ્ધ જુબાની આપી છે તે હકીકત જ અપીલકર્તાનો ગુનો સાબિત કરે છે.

(ii) સેશન્સ કોર્ટે વધુમાં શોધી કાઢ્યું છે કે ડૉ. અશોકકુમાર પ્રભાત, સાક્ષી નં.૧૦ ના પુરાવા મુજબ, મરણ જનારને થયેલી ઈજાઓ, જેવી કે પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટની કૉલમ નં.૧૭ અને ૧૮ માં વર્ણવેલ છે, તે ગુનાના હથિયાર વડે થઈ શકે છે.

(iii) સેશન્સ કોર્ટે સાક્ષી નં.૧૨, હોમિયોપેથિક ડૉક્ટર, ડૉ. દુર્ગેશ અવધેશકુમારની જુબાનીનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. તેમાં એ પાસાની નોંધ લેવામાં આવી છે કે ડૉક્ટરે જણાવેલ કે અપીલકર્તાએ તેમને મરણ જનારની સારવાર ન કરવા અને જો તેઓ તેમ કરશે તો તે તેમની સામે કેસ કરશે તેમ કહ્યું હતું. ઉપરોક્ત બાબત પરથી, સેશન્સ કોર્ટે એવું નિષ્કર્ષ તારવ્યું છે કે અપીલકર્તા મરણ જનારને મારી નાખવાનો ઈરાદો ધરાવતી હતી, જેનો અર્થ એ થાય છે કે, અપીલકર્તા દ્વારા મરણ જનારનું ખૂન પૂર્વઆયોજિત હતું.

(iv) અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલ ઈતર-ન્યાયિક કબૂલાત એ બીજું પાસું છે જે સેશન્સ કોર્ટના ધ્યાને આવ્યું હોય તેમ જણાય છે, જેનો ઉલ્લેખ સાક્ષી નં.૧, ૭, ૮, ૧૦ અને ૧૩ દ્વારા કરવામાં આવ્યો છે.

(v) સેશન્સ કોર્ટે અપીલકર્તાના એ દલીલ પર વિશ્વાસ કર્યો નથી કે જ્યારે અપીલકર્તાએ રાત્રે મરણ જનારને તેમની પુત્રી કરિશ્માની છેડતી કરતા જોયા ત્યારે થયેલી ઝપાઝપી દરમિયાન આ બનાવ બન્યો હતો. તેનાથી વિપરીત, વિદ્વાન જજે એવો અભિપ્રાય આપ્યો છે કે અપીલકર્તાના "ખરાબ ચારિત્ર્ય" ને કારણે આરોપી અને મરણ જનાર વચ્ચે ઝઘડો થયો હોવો જોઈએ, જેના કારણે અપીલકર્તાએ ગુનાના હથિયાર વડે મરણ જનારના માથા પર ઘા માર્યો હતો. વિદ્વાન જજના જણાવ્યા અનુસાર, અપીલકર્તાએ પોતાની જાતને બચાવવા માટે તેની પુત્રીની છેડતી અંગેની વાર્તા ઊભી કરી છે. વિદ્વાન જજે વધુમાં ઠરાવ્યું છે કે પોલીસ તપાસ આ વાર્તાને સમર્થન આપતી નથી અને આ પાસા અંગે રેકૉર્ડ પર કોઈ પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા નથી.

(vi) મોટાભાગે ઉપરોક્ત નિષ્કર્ષોના આધારે, સેશન્સ કોર્ટે અપીલકર્તાને ખૂનના ગુના માટે દોષિત ઠેરવી છે અને તેને આજીવન કેદની સજા ફટકારી છે.

૪૪. આ કોર્ટ ઉપરોક્ત તારણો અંગેની ચર્ચામાં પ્રવેશે તે પહેલાં, અપીલકર્તાના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય રહેશે.

૪૫. મંગેશ વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય (સુપ્રા) ના કેસમાં પ્રથમ ચુકાદા પર આ રજૂઆતના સમર્થનમાં વિશ્વાસ મૂકવામાં આવ્યો છે કે આ બનાવ અપીલકર્તા અને મરણ જનાર વચ્ચેની ઝપાઝપી દરમિયાન બન્યો હતો અને અપીલકર્તા તરફથી મરણ જનારનું મૃત્યુ નીપજાવવાનું કોઈ પૂર્વઆયોજન નહોતું. અપીલકર્તાના વિદ્વાન એડવોકેટના જણાવ્યા મુજબ, બનાવ પાછળનું કારણ એ છે કે અપીલકર્તાએ રાત્રે મરણ જનારને તેમની પુત્રીની છેડતી કરતા જોઈને પોતાનું સ્વ-નિયંત્રણ ગુમાવ્યું હતું. ચુકાદાનો સંબંધિત અંશ નીચે મુજબ પુનઃ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે :

૧૩. રાજ્યના વિદ્વાન કાઉન્સિલ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલ ચુકાદો, પુલિયેરલા નાગરાજુ વિ. એ.પી. રાજ્ય, વર્તમાન કેસથી તદ્દન અલગ છે કારણ કે તે કેસમાં મૃત્યુ નીપજાવનાર છરીનો ઘા પૂર્ણ તાકાતથી મારવામાં આવ્યો હતો અને એક જ ઈજા ૧૨ સેમી ઊંડી હોવાનું માલૂમ પડ્યું હતું. તે કેસમાં પણ કાયદો નીચે મુજબ ઘડી કાઢવામાં આવ્યો છે: (એસસીસી પેજ ૪૫૮, પેરા ૨૯) "૨૯. ... મૃત્યુ નીપજાવવાનો ઈરાદો સામાન્ય રીતે અન્ય સંજોગોની સાથે નીચેનામાંથી કેટલાક

અથવા ઘણા સંજોગોના સંયોજન પરથી એકત્રિત કરી શકાય છે: (i) ઉપયોગમાં લેવાયેલા હથિયારનું સ્વરૂપ; (ii) હથિયાર આરોપી દ્વારા લાવવામાં આવ્યું હતું કે સ્થળ પરથી ઉપાડવામાં આવ્યું હતું; (iii) શું ઘા શરીરના મહત્વપૂર્ણ ભાગ પર મારવામાં આવ્યો છે; (iv) ઈજા પહોંચાડવામાં કેટલી તાકાતનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે; (v) શું આ કૃત્ય અચાનક ઝઘડા અથવા અચાનક લડાઈ અથવા મફત લડાઈ દરમિયાન થયું હતું; (vi) શું આ બનાવ આકસ્મિક રીતે બન્યો છે કે પછી કોઈ પૂર્વઆયોજન હતું; (vii) શું કોઈ પૂર્વ દુશ્મનાવટ હતી કે મરણ જનાર અજાણ્યો હતો; (viii) શું કોઈ ગંભીર અને અચાનક ઉશ્કેરણી હતી, અને જો એમ હોય તો, આવી ઉશ્કેરણીનું કારણ શું હતું; (ix) શું તે આવેગના આવેશમાં હતું; (x) શું ઈજા પહોંચાડનાર વ્યક્તિએ અયોગ્ય લાભ લીધો છે કે ફૂર અને અસાધારણ રીતે વત્ત્યા છે; (xi) આરોપીએ એક ઘા માર્યો કે અનેક ઘા માર્યા. સંજોગોની ઉપરોક્ત યાદી, ચોક્કસપણે, સંપૂર્ણ નથી અને વ્યક્તિગત કેસોના સંદર્ભમાં અન્ય કેટલાક વિશિષ્ટ સંજોગો હોઈ શકે છે જે ઈરાદાના પ્રશ્ન પર પ્રકાશ પાડી શકે છે".

આ કોર્ટે શ્રીધર ભુયા વિ. ઓરિસ્સા રાજ્ય અને ગાલી વેંકટેયા વિ. એ.પી. રાજ્ય માં પણ એ જ વલણનો પુનરોચ્ચાર કર્યો છે.

૧૪. મરતી વખતના કોઈ પણ નિવેદનમાં પણ એવો કેસ નથી કે અપીલકર્તાએ તેના કૃત્યોનું પૂર્વઆયોજન અથવા પૂર્વ-આયોજન કર્યું હતું અથવા બનાવ પહેલાં તેની પાસે એવી કોઈ માહિતી હતી કે મરણ જનાર ઘટનાસ્થળે તેની બહેન સંધ્યા સાથે મળી આવશે. અપીલકર્તા દ્વારા તેમની મુલાકાતને ઉદ્દત્તા ગણવામાં આવી હોઈ શકે છે. તેથી, આ સ્વ-નિયંત્રણ ગુમાવવાનો સ્પષ્ટ કેસ છે અને આવેગના આવેશમાં, અપીલકર્તાએ પ્રશાંત (મરણ જનાર) ને ઈજાઓ પહોંચાડી હતી. કોઈ પણ રીતે, તેને પૂર્વઆયોજનનો કેસ ગણાવી શકાય નહીં.”

૪૬. આગળનો જે ચુકાદો ટાંકવામાં આવ્યો છે તે સરોજ @ સુરજ પંચાલ વિ. પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય (સુપ્રા) ના કેસમાં છે, જેમાં, તે કેસની હકીકતો પર, સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે :

“૮. એ વિવાદમાં નથી કે બંદના પંચાલ અને સુકુમાર રોય વચ્ચે પ્રેમપ્રકરણ હતું અને બંદના પંચાલના પરિવારના

સભ્યોને તે પસંદ નહોતું. બનાવની રાત્રે આશરે ૮.૦૦ વાગ્યે સુકુમાર રોય બંદના પંચાલને મળવા તેના ઘરે ગયો હતો.

રાત્રિના સમયે તેમના ઘરમાં સુકુમાર રોયની હાજરીથી નારાજ થઈને અપીલકર્તાઓ અને અન્ય આરોપીઓએ સુકુમાર રોયને માર માર્યો હતો અને તેને લાકડાના દાદરા પરથી પ્રથમ માળેથી ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર સુધી ઢસડ્યો હતો જેના પરિણામે ઈજાઓ થઈ હતી. રાત્રિના સમયે તેમના ઘરમાં આવા ઘૂસણખોરને કોઈ સહન ન કરે. કોઈ પણ રીતે, તેને પૂર્વઆયોજનનો કેસ ગણાવી શકાય નહીં અને તે ગંભીર અને અચાનક ઉશ્કેરણીનો કેસ હતો અને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૦ ના પ્રથમ અપવાદ હેઠળ આવશે. હકીકતની પરિસ્થિતિ મંગેશ વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય [જેટી ૨૦૧૧ (૧) એસસી ૧૫: (૨૦૧૧) ૨ એસસીસી ૧૨૩] અને પંજાબ રાજ્ય વિ. જગતાર સિંહ અને અન્ય [જેટી ૨૦૧૧ (૮) એસસી ૩૦૦: (૨૦૧૧) ૧૪ એસસીસી ૬૭૮] ના નિર્ણયો સાથે ખૂબ સામ્યતા ધરાવે છે.

૯. મરણ જનારને થયેલી ઈજાઓના સ્વરૂપ અને ઉપર જણાવ્યા મુજબના સંજોગોને જોતા એવું તારણ કાઢી શકાય કે મૃત્યુ અપીલકર્તાઓ/આરોપીઓના એવા કૃત્યો દ્વારા નીપજ્યું હતું જે એવી શારીરિક ઈજા પહોંચાડવાના ઈરાદાથી

કરવામાં આવ્યા હતા જેનાથી મૃત્યુ નીપજવાની શક્યતા હોય અને તેથી આ ગુનો ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ ના પ્રથમ ભાગમાં સ્પષ્ટપણે આવશે અને અપીલકર્તાઓ તે ગુના માટે દોષિત ઠરવા પાત્ર થશે. ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૦૨ હેઠળ અપીલકર્તાઓ/આરોપી નં. ૧ અને ૩ ની દોષસિદ્ધિ રદ કરવા પાત્ર છે.

૪૭. કલા @ ચંદ્રકલા વિ. રાજ્ય (સુપ્રા) ના કેસમાં ચુકાદો, અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલ ઈતર-ન્યાયિક કબૂલાત (એક્સ્ટ્રા-જ્યુડિશિયલ કન્ફેશન) ના મુદ્દા પર, અપીલકર્તા વતી રજૂ કરવામાં આવ્યો છે. ચુકાદાનો સંબંધિત અંશ નીચે મુજબ પુનઃ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે:

“૬. પ્રથમ, અમે તપાસ કરીશું કે શું ઈતર-ન્યાયિક કબૂલાત, જે નબળા પ્રકારનો પુરાવો છે, તે વિશ્વાસ જગાડે છે. સુશીલા, સાક્ષી નં. ૪ એ જણાવ્યું છે કે મુરગેશનના લગ્ન બનાવના ૧૪ વર્ષ પહેલાં અપીલકર્તા સાથે થયા હતા. તે તેના ભાઈ મુરગેશનની શોધમાં મરણ જનારના ઘરે આવી હતી. મુરગેશને ૧૨.૫.૨૦૦૫ ના રોજ તેણીને કહ્યું હતું કે અપીલકર્તાએ તેને મારી નાખવાની ધમકી આપી હતી કારણ કે તેને દારૂ પીવાની ટેવ હતી. જ્યારે તેણીને મરણ જનાર તરફથી ૧૫ દિવસ સુધી કોઈ ટેલિફોન કોલ ન મળ્યો, ત્યારે

તે તેના ગામે ગઈ. પૂછપરછ કરવા પર અપીલકર્તાએ તેણીને જણાવ્યું કે તેણીએ, તેના ભાણેજ પ્રકાશમ અને પિતાએ મરણ જનારનું ખૂન કર્યું અને તેની લાશને પુલ નીચે ફેંકી દીધી. સુશીલા, સાક્ષી નં.૪ એ વધુમાં જણાવ્યું કે અપીલકર્તાએ તેના પગ સ્પર્શ કર્યા અને જણાવ્યું કે તે તેના પિતાની મિલકતો બે બાળકોને આપશે અને તેણે પોલીસને જાણ ન કરવી જોઈએ. ત્યારબાદ, સાક્ષી નં.૪ એ ૪ દિવસે પોલીસ સ્ટેશન ગઈ અને ફરિયાદ આંક-પીર નોંધાવી. પોલીસે તેણીને ફોટોગ્રાફ, શર્ટ અને ચંપલ બતાવ્યા અને તેને ઓળખવા કહ્યું. તેણીએ તેને તેના ભાઈના હોવાનું ઓળખી કાઢ્યું. તેણીએ વધુમાં જણાવ્યું કે તે ૫ દિવસ પછી મરણ જનારના ફોટોગ્રાફ સાથે પોલીસ સ્ટેશન ગઈ હતી. ઉલટતપાસમાં, તેણીએ એ પણ જણાવ્યું છે કે તેણીએ આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલા જમીનના વેચાણના કરાર પર સહી કરી હતી. તે સ્પષ્ટ છે કે આરોપીને સુશીલા, સાક્ષી નં.૪ સાથે સારા સંબંધો નહોતા. આવી વિરોધી વ્યક્તિ સમક્ષ કબૂલાત કરવી તે અત્યંત અસંભવિત છે. જ્યારે સાક્ષી મરણ જનારની શોધમાં આરોપીના ઘરે ગઈ હોય ત્યારે તેની સમક્ષ સહેલાઈથી કબૂલાતનું નિવેદન કરવામાં આવે તે અત્યંત અસંભવિત છે. એવું નથી કે અપીલકર્તા કબૂલાત કરવા માટે સાક્ષી નં.૪ ના ઘરે ગઈ હતી. બીજી તરફ મરણ જનારની પુત્રી દ્વારા સુશીલા, સાક્ષી નં.૪ ને મરણ જનાર ક્યાં છે તે અંગે પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી, જેનો અર્થ એ થાય છે કે

મરણ જનાર ક્યાં છે તેની જાણ તેની પુત્રીને પણ નહોતી. જો મરણ જનારને ઘરમાં મારી નાખવામાં આવ્યો હોત, તો કદાચ પુત્રીને આરોપી દ્વારા ગુનો આચરવામાં આવ્યો હોવાની જાણ હોત.

૭. સહદેવન અને અન્ય વિ. તમિલનાડુ રાજ્ય (૨૦૧૨) ૬ એસસીસી ૪૦૩ માં, એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે ઈતર-ન્યાયિક કબૂલાત એ પુરાવાનો નબળો ટુકડો છે. તેના પર અમલ કરતા પહેલા કોર્ટે સુનિશ્ચિત કરવું જોઈએ કે તે વિશ્વાસ જગાડે છે અને તેને અન્ય પ્રોસિક્યુશન પુરાવા દ્વારા સમર્થન મળે છે. બલવિંદર સિંહ વિ. પંજાબ રાજ્ય ૧૯૯૫ સપ્લી (૪) એસસીસી ૨૫૯ માં, એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે ઈતર-ન્યાયિક કબૂલાતને સ્વીકારતા પહેલા ખૂબ કાળજી અને સાવચેતીની જરૂર છે. તેની આસપાસ કોઈ શંકાસ્પદ સંજોગો ન હોવા જોઈએ. પક્કીરીસામી વિ. તમિલનાડુ રાજ્ય (૧૯૯૭) ૮ એસસીસી ૧૫૮ માં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે ઈતર-ન્યાયિક કબૂલાત પર કોઈ પણ નિર્ભરતા મૂકવા માટે સ્વતંત્ર સમર્થન હોવું આવશ્યક છે. કવિતા વિ. તમિલનાડુ રાજ્ય (૧૯૯૮) ૬ એસસીસી ૧૦૮ માં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે તેની વિશ્વસનીયતા જે સાક્ષી સમક્ષ તે કરવામાં આવી છે તેની સત્યતા પર આધારિત છે. રાજસ્થાન રાજ્ય વિ. રાજા

રામ (૨૦૦૩) ૮ એસસીસી ૧૮૦ માં આવો જ વલણ વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં આ કોર્ટે વધુમાં અવલોકન કર્યું છે કે સાક્ષી નિષ્પક્ષ હોવો જોઈએ અને આરોપી પ્રત્યે દૂર દૂર સુધી વેરભાવ ધરાવતો ન હોવો જોઈએ. આલોક નાથ દત્તા વિ. પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય (૨૦૦૭) ૧૨ એસસીસી ૨૩૦ માં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે કબૂલાતના મુખ્ય લક્ષણોની ચકાસણી કરવી જરૂરી છે. સંસાર ચંદ વિ. રાજસ્થાન રાજ્ય (૨૦૧૦) ૧૦ એસસીસી ૬૦૪ માં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે ઈતર-ન્યાયિક કબૂલાતને રેકૉર્ડ પરની કેટલીક અન્ય સામગ્રી દ્વારા સમર્થન મળવું જોઈએ. રમેશભાઈ ચંદુભાઈ રાઠોડ વિ. ગુજરાત રાજ્ય (૨૦૦૯) ૫ એસસીસી ૭૪૦ માં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે ફરી ગયેલી કબૂલાતના કિસ્સામાં કોર્ટ માટે તેના પર વિશ્વાસ મૂકવો અસુરક્ષિત છે. વિજય શંકર વિ. હરિયાણા રાજ્ય (૨૦૧૫) ૧૨ એસસીસી ૬૪૪ માં આ કોર્ટે સહદેવન (સુપ્રા) ના નિર્ણયને અનુસર્યો છે.

૮. કેસના સંજોગોમાં, સુશીલા, સાક્ષી નં.૪ ને કરવામાં આવેલી કબૂલાત પુરાવામાં વિશ્વાસ જગાડતી નથી. તેણીને આરોપી સાથે સારા સંબંધો નહોતા અને રેકૉર્ડ પરના અન્ય પુરાવાઓ દ્વારા તેને સમર્થન મળતું નથી, તેથી, કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં તેના પર અમલ કરવો સુરક્ષિત રહેશે

નહીં. પોલીસ સમક્ષ કરવામાં આવેલી ઈતર-ન્યાયિક કબૂલાત માહિતીને અનુસરીને મોપેડ તેમજ નાયલોનની સાડીના ટુકડાની રિકવરીના સંદર્ભમાં જ ગ્રાહ્ય છે, જે વસ્તુઓ ગુના સાથે જોડાયેલી હોવાનું સાબિત થતું નથી.”

૪૮. આ કોર્ટ સમક્ષ નિર્ણય માટેનો પ્રશ્ન એ છે કે, રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે, મરણ જનારનું ખૂન પૂર્વઆયોજિત અને પૂર્વ-વિચારેલું હતું તેવું શોધીને, અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ-૩૦૨ હેઠળના ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં સેશન્સ કોર્ટ સાચા નિષ્કર્ષ પર પહોંચી છે કે કેમ.

૪૯. આ પાસાની તપાસ કરવા માટે, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ-૩૦૦ ની જોગવાઈઓનો ઉલ્લેખ કરવો ફળદાયી રહેશે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે :

"૩૦૦. ખૂન – આ પછી જેમાં અપવાદ આપવામાં આવ્યા છે તે સિવાયના કેસોમાં, સાપરાધ મનુષ્યવધ એ ખૂન છે, જો જે કૃત્ય દ્વારા મૃત્યુ નીપજાવવામાં આવ્યું હોય તે કૃત્ય મૃત્યુ નીપજાવવાના ઈરાદાથી કરવામાં આવ્યું હોય, અથવા-

નીજું – જો તે એવી શારીરિક ઈજા પહોંચાડવાના ઈરાદાથી કરવામાં આવ્યું હોય જે ગુનેગાર જાણે છે કે જે વ્યક્તિને

ગુકસાન પહોંચાડવામાં આવ્યું છે તેનું મૃત્યુ નીપજાવવાની શક્યતા છે, અથવા—

ત્રીજું – જો તે કોઈ પણ વ્યક્તિને શારીરિક ઈજા પહોંચાડવાના ઇરાદાથી કરવામાં આવ્યું હોય અને પહોંચાડવાનો ઇરાદો રાખેલી શારીરિક ઈજા પ્રકૃતિના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નીપજાવવા માટે પૂરતી હોય, અથવા—

ચોથું – જો કૃત્ય કરનાર વ્યક્તિ જાણે છે કે તે એટલું આસન્ન ભયજનક છે કે, તમામ સંભાવનાઓમાં, તેનાથી મૃત્યુ નીપજશે જ અથવા એવી શારીરિક ઈજા નીપજશે જેનાથી મૃત્યુ નીપજવાની શક્યતા છે, અને મૃત્યુ અથવા પૂર્વોક્ત ઈજા નીપજાવવાનું જોખમ ઉઠાવવા માટે કોઈ પણ બહાના વગર આવું કૃત્ય કરે છે.”

૫૦. ઉપરોક્ત બાબત પરથી જોઈ શકાય છે તેમ, સાપરાધ મનુષ્યવધ ફક્ત ત્યારે જ ખૂન બને છે જો જે કૃત્ય દ્વારા મૃત્યુ નીપજાવવામાં આવ્યું હોય તે કૃત્ય "બીજું", "ત્રીજું" અને "ચોથું" માં વર્ણવ્યા મુજબ મૃત્યુ નીપજાવવાના અથવા શારીરિક ઈજા પહોંચાડવાના ઇરાદાથી કરવામાં આવ્યું હોય. આ કલમ માટે કેટલાક અપવાદો ઘડી કાઢવામાં આવ્યા છે જે દર્શાવે છે કે કયા સંજોગોમાં સાપરાધ મનુષ્યવધ એ ખૂન બનતો નથી. ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ-૩૦૦ નો અપવાદ-૪ સાપરાધ મનુષ્યવધ સાથે વ્યવહાર કરે છે જે જો પૂર્વઆયોજન વગર, અચાનક

ઝઘડામાં કરવામાં આવ્યો હોય તો તે ખૂન બનતો નથી. આ અપવાદ નીચે મુજબ છે :

“અપવાદ-૪: સાપરાધ મનુષ્યવધ એ ખૂન નથી જો તે પૂર્વઆયોજન વગર અચાનક ઝઘડામાં આવેગના આવેશમાં અચાનક લડાઈમાં અને ગુનેગારે અયોગ્ય લાભ લીધા વગર કે ફૂર અથવા અસાધારણ રીતે વત્ત્યા વગર કરવામાં આવ્યો હોય.”

૫૧. જો કેસ અપવાદ-૪ હેઠળ આવતો માલૂમ પડે તો ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ-૩૦૪ અમલમાં આવશે. ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ-૩૦૪ નીચે મુજબ વંચાય છે :

“૩૦૪. ખૂન ન ગણાય તેવા સાપરાધ મનુષ્યવધ માટેની સજા – જે કોઈ ખૂન ન ગણાય તેવો સાપરાધ મનુષ્યવધ કરે છે તેને આજીવન કેદની, અથવા બેમાંથી કોઈ પણ વર્ણનની કેદની સજા, જે દસ વર્ષ સુધી લંબાવી શકાય છે, અને દંડ માટે પણ પાત્ર થશે, જો જે કૃત્ય દ્વારા મૃત્યુ નીપજાવવામાં આવ્યું હોય તે કૃત્ય મૃત્યુ નીપજાવવાના, અથવા જેનાથી મૃત્યુ નીપજવાની શક્યતા હોય તેવી શારીરિક ઈજા પહોંચાડવાના ઇરાદાથી કરવામાં આવ્યું હોય, અથવા

બેમાંથી કોઈ પણ વર્ણનની કેદની સજા, જે દસ વર્ષ સુધી લંબાવી શકાય છે, અથવા દંડ, અથવા બંને સાથે સજા કરવામાં આવશે, જો કૃત્ય એવા જ્ઞાન સાથે કરવામાં આવ્યું હોય કે તેનાથી મૃત્યુ નીપજવાની શક્યતા છે, પરંતુ મૃત્યુ નીપજાવવાના અથવા જેનાથી મૃત્યુ નીપજવાની શક્યતા હોય તેવી શારીરિક ઈજા પહોંચાડવાના કોઈ ઈરાદા વગર કરવામાં આવ્યું હોય.”

૫૨. આ તબક્કે, કલમ-૩૦૦ ના અપવાદ-૪ ની પ્રયોજ્યતાને આકર્ષવા માટે કેસમાં હાજર હોવા જરૂરી એવા આવશ્યક ઘટકોની તપાસ કરવી યોગ્ય રહેશે. કાયદાની આ જોગવાઈ પર સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા (૨૦૧૭) ૫ એસસીસી ૭૮૬ માં રિપોર્ટ થયેલ સુરેન સિંહ વિ. પંજાબ રાજ્ય ના કેસમાં તાજેતરના ચુકાદામાં ચર્ચા કરવામાં આવી છે. ચુકાદાનો સંબંધિત અંશ નીચે મુજબ પુનઃ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે :

“૧૩. ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૦ નો અપવાદ ૪ કોઈ પણ પૂર્વઆયોજનની ગેરહાજરીમાં લાગુ પડે છે. અપવાદના શબ્દો પરથી જ આ ખૂબ સ્પષ્ટ છે. અપવાદ એવું ધારે છે કે અચાનક લડાઈ અચાનક ઝઘડા પર આવેગના આવેશમાં શરૂ થશે. ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૦ નો ચોથો અપવાદ અચાનક લડાઈમાં કરાયેલા કૃત્યોને આવરી લે છે. આ અપવાદ પ્રથમ અપવાદ દ્વારા આવરી લેવાયેલ ન

હોય તેવી ઉશ્કેરણીના કેસ સાથે વ્યવહાર કરે છે, જે પછી તેનું સ્થાન વધુ યોગ્ય હોત. આ અપવાદ એ જ સિદ્ધાંત પર આધારિત છે, કારણ કે બંનેમાં પૂર્વઆયોજનનો અભાવ છે. પરંતુ, જ્યારે અપવાદ ૧ ના કિસ્સામાં સ્વ-નિયંત્રણનો સંપૂર્ણ અભાવ હોય છે, ત્યારે અપવાદ ૪ ના કિસ્સામાં, માત્ર આવેગનો તે આવેશ હોય છે જે માણસોના વિવેકબુદ્ધિપૂર્ણ કારણોને ધૂંધળા કરે છે અને તેમને એવા કૃત્યો કરવા પ્રેરિત કરે છે જે તેઓ અન્યથા ન કરે. અપવાદ ૧ ની જેમ અપવાદ ૪ માં પણ ઉશ્કેરણી છે, પરંતુ થયેલી ઈજા એ ઉશ્કેરણીનું સીધું પરિણામ નથી. વાસ્તવમાં, અપવાદ ૪ એવા કેસો સાથે વ્યવહાર કરે છે કે જેમાં ઘા મારવામાં આવ્યો હોય, અથવા વિવાદની શરૂઆતમાં અથવા જે પણ રીતે ઝઘડો શરૂ થયો હોય તેમાં કેટલીક ઉશ્કેરણી આપવામાં આવી હોય તેમ છતાં, બંને પક્ષકારોનું પાછળનું વર્તન તેમને ગુનાહિતતાની દ્રષ્ટિએ સમાન ધોરણે મૂકે છે. "અચાનક લડાઈ" નો અર્થ પરસ્પર ઉશ્કેરણી અને બંને પક્ષે ઘા મારવા થાય છે. ત્યાર પછી કરવામાં આવેલ મનુષ્યવધ સ્પષ્ટપણે એકતરફી ઉશ્કેરણીને આભારી નથી, કે આવા કિસ્સાઓમાં આખો વાંક એક પક્ષ પર મૂકી શકાય નહીં. કારણ કે જો એવું હોત, તો વધુ યોગ્ય રીતે લાગુ પડતો અપવાદ અપવાદ ૧ હોત. લડાઈ કરવાનો કોઈ પૂર્વ વિચાર કે નિશ્ચય હોતો નથી. અચાનક લડાઈ થાય છે, જેના માટે બંને પક્ષો વધુ કે ઓછા અંશે દોષિત હોય છે. એવું બની શકે કે તેમાંના એકે તેની શરૂઆત

કરી હોય, પરંતુ જો બીજાએ તેના પોતાના વર્તનથી તેને વધુ ઉગ્ર ન બનાવ્યું હોત તો તેણે લીધેલ ગંભીર વળાંક ન લીધો હોત. ત્યારે પરસ્પર ઉશ્કેરણી અને ઉગ્રતા હોય છે, અને દરેક લડવૈયાને આભારી દોષનો હિસ્સો વહેંચવો મુશ્કેલ છે.

૧૪. અપવાદ ૪ ની મદદ મેળવી શકાય છે જો મૃત્યુ (એ) પૂર્વઆયોજન વગર, (બી) અચાનક લડાઈમાં, (સી) ગુનેગારોએ અયોગ્ય લાભ લીધા વગર કે ફૂર અથવા અસાધારણ રીતે વર્ત્યા વગર નીપજાવવામાં આવ્યું હોય, અને (ડી) લડાઈ માર્યા ગયેલા વ્યક્તિ સાથે થયેલી હોવી જોઈએ. કેસને અપવાદ ૪ ની અંદર લાવવા માટે તેમાં ઉલ્લેખિત તમામ ઘટકો માલૂમ પડવા જોઈએ. એ નોંધવું મહત્વપૂર્ણ છે કે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૪ માં આવતા "લડાઈ" શબ્દને ભારતીય દંડ સંહિતામાં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો નથી. લડાઈ કરવા માટે બે વ્યક્તિઓની જરૂર પડે છે. આવેગના આવેશ માટે જરૂરી છે કે આક્રોશને શાંત થવા માટે સમય ન મળવો જોઈએ અને આ કેસમાં, શરૂઆતમાં મૌખિક બોલાચાલીના કારણે પક્ષકારો ગુસ્સામાં આવી ગયા હતા. લડાઈ એ હથિયારો સાથે અથવા હથિયારો વગર બે અને તેથી વધુ વ્યક્તિઓ વચ્ચેનો સંગ્રામ છે. અચાનક ઝઘડો કોને ગણવો તે અંગે કોઈ સામાન્ય નિયમ બનાવવો શક્ય નથી. તે હકીકતનો પ્રશ્ન છે

અને ઝઘડો અચાનક છે કે કેમ તે દરેક કેસની સાબિત થયેલી હકીકતો પર નિર્ભર હોવું જોઈએ. અપવાદ જ ની અરજી માટે, અચાનક ઝઘડો થયો હતો અને કોઈ પૂર્વઆયોજન નહોતું તે દર્શાવવું પૂરતું નથી. વધુમાં એ પણ દર્શાવવું જ જોઈએ કે ગુનેગારે અયોગ્ય લાભ લીધો નથી કે ફૂર અથવા અસાધારણ રીતે વત્ત્યા નથી. જોગવાઈમાં વપરાયેલ શબ્દપ્રયોગ "અયોગ્ય લાભ" નો અર્થ "અન્યાયી લાભ" થાય છે.

૧૫. આંધ્રપ્રદેશ રાજ્ય વિ. રાયવરાપુ પુત્રૈયા અને અન્ય (૧૯૭૬) જ એસસીસી ૩૮૨ માં, આ કોર્ટે કલમ ૩૦૨ અને કલમ ૩૦૪ વચ્ચે તફાવત દર્શાવતી વખતે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું: (એસસીસી પેજ.૩૮૬ & ૩૮૮- ૮૯, પેરા ૧૨ તથા ૨૧)

“૧૨.ઈંડ સંહિતાની યોજનામાં, “સાપરાધ મનુષ્યવધ” એ મુખ્ય વર્ગ છે અને “ખૂન” તેનો પ્રકાર છે. તમામ “ખૂન” એ “સાપરાધ મનુષ્યવધ” છે પરંતુ તેનાથી વિપરીત નથી. સામાન્ય રીતે કહીએ તો, “ખૂનના વિશિષ્ટ લક્ષણો” વગરનો “સાપરાધ મનુષ્યવધ”, એ “ખૂન ન ગણાય તેવો સાપરાધ મનુષ્યવધ” છે. આ સામાન્ય ગુનાની ગંભીરતાના પ્રમાણમાં સજા નક્કી કરવાના હેતુસર, સંહિતા વ્યવહારિક રીતે સાપરાધ મનુષ્યવધના ત્રણ ડિગ્રી (સ્તર) ને માન્યતા આપે

છે. પ્રથમ છે, જેને “પ્રથમ ડિગ્રીનો સાપરાધ મનુષ્યવધ” કહી શકાય. આ સાપરાધ મનુષ્યવધનું સૌથી મોટું સ્વરૂપ છે, જેને કલમ ૩૦૦ માં “ખૂન” તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યું છે. બીજાને “દ્વિતીય ડિગ્રીનો સાપરાધ મનુષ્યવધ” કહી શકાય. આ કલમ ૩૦૪ ના પ્રથમ ભાગ હેઠળ સજાપાત્ર છે. પછી, “તૃતીય ડિગ્રીનો સાપરાધ મનુષ્યવધ” છે. આ સાપરાધ મનુષ્યવધનો સૌથી નીચો પ્રકાર છે અને તેના માટે પૂરી પાડવામાં આવેલી સજા પણ ત્રણેય ગ્રેડ માટે પૂરી પાડવામાં આવેલી સજાઓમાં સૌથી ઓછી છે. આ ડિગ્રીનો સાપરાધ મનુષ્યવધ કલમ ૩૦૪ ના બીજા ભાગ હેઠળ સજાપાત્ર છે.

૨૧. ઉપરોક્ત સમીક્ષા પરથી, એ બહાર આવે છે કે જ્યારે પણ કોર્ટ સમક્ષ એવો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય કે કેસની હકીકતો પર ગુનો “ખૂન” છે કે “ખૂન ન ગણાય તેવો સાપરાધ મનુષ્યવધ”, ત્યારે તેના માટે ત્રણ તબક્કામાં સમસ્યાનો સંપર્ક કરવો અનુકૂળ રહેશે. પ્રથમ તબક્કે વિચારણા કરવાનો પ્રશ્ન એ હશે કે, શું આરોપીએ એવું કોઈ કૃત્ય કર્યું છે જેનાથી તેણે બીજાનું મૃત્યુ નીપજાવ્યું છે. આરોપીના કૃત્ય અને મૃત્યુ વચ્ચેના આવા કાર્યકારણ સંબંધની સાબિતી, આરોપીનું તે કૃત્ય કલમ ૨૯૯ માં વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ “સાપરાધ મનુષ્યવધ” જેટલું છે કે કેમ તેની વિચારણા કરવા માટે બીજા

તબક્કા તરફ દોરી જાય છે. જો આ પ્રશ્નનો જવાબ પ્રથમ દર્શનીય રીતે હકારાત્મક માલૂમ પડે, તો દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૦ ના અમલ પર વિચારણા કરવાના તબક્કે પહોંચાય છે. આ તે તબક્કો છે જ્યાં કોર્ટે નક્કી કરવું જોઈએ કે પ્રોસિક્યુશન દ્વારા સાબિત થયેલી હકીકતો કેસને કલમ ૩૦૦ માં સમાવિષ્ટ “ખૂન” ની વ્યાખ્યાની ચાર કલમોમાંથી કોઈ પણ કલમની મર્યાદામાં લાવે છે કે કેમ. જો આ પ્રશ્નનો જવાબ નકારાત્મક હોય તો ગુનો “ખૂન ન ગણાય તેવો સાપરાધ મનુષ્યવધ” બનશે, જે અનુક્રમે કલમ ૨૯૯ ની બીજી કે ત્રીજી કલમ લાગુ પડે છે કે કેમ તેના આધારે, કલમ ૩૦૪ ના પ્રથમ અથવા બીજા ભાગ હેઠળ સજાપાત્ર થશે. જો આ પ્રશ્ન હકારાત્મક માલૂમ પડે, પરંતુ કેસ કલમ ૩૦૦ માં ગણાવેલ અપવાદોમાંથી કોઈ પણ અપવાદની અંદર આવતો હોય, તો પણ ગુનો દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ ના પ્રથમ ભાગ હેઠળ સજાપાત્ર “ખૂન ન ગણાય તેવો સાપરાધ મનુષ્યવધ” જ રહેશે.””

(ભારપૂર્વક ઉમેરેલ)

૫૩. કાયદાના ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોને સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા અર્જુન અને અન્ય વિ. છત્તીસગઢ રાજ્યના અન્ય તાજેતરના ચુકાદામાં પણ સંબોધિત કરવામાં આવ્યા છે, જે (૨૦૧૭) ૩ એસસીસી ૨૪૭ માં રિપોર્ટ થયેલ

છે. આ મુદ્દા પરના સંબંધિત કેસ લોઝને ધ્યાનમાં લીધા પછી, સુપ્રીમ કોર્ટે આ મુજબ ઠરાવ્યું છે:

"૨૦. આ અપવાદ જ નો આશરો લેવા માટે, જે જરૂરિયાતો પૂરી કરવાની હોય છે તે આ કોર્ટ દ્વારા સુરેન્દ્ર કુમાર વિ. યુટી, ચંદીગઢ – (૧૯૮૯) ૨ એસસીસી ૨૧૭ માં નક્કી કરવામાં આવી છે, જેને નીચે મુજબ સમજાવવામાં આવી છે: (એસસીસી પૃષ્ઠ ૨૨૦, ફકરો ૭)

"૭. આ અપવાદનો આશરો લેવા માટે ચાર જરૂરિયાતો સંતોષવી આવશ્યક છે, એટલે કે, (૧) તે એકાએક થયેલી લડાઈ હતી; (૨) તે પૂર્વઆયોજિત નહોતી; (૩) તે કૃત્ય આવેશના આવેગમાં કરવામાં આવ્યું હતું; અને (૪) હુમલાખોરે કોઈ અયોગ્ય લાભ લીધો ન હતો અથવા ફૂર રીતે વર્ત્યા ન હતા. ઝઘડાનું કારણ સુસંગત નથી અને ઉશ્કેરણી કોણે આપી અથવા હુમલો કોણે શરૂ કર્યો તે પણ સુસંગત નથી. બનાવ દરમિયાન થયેલા ઘાઓની સંખ્યા એ નિર્ણયક પરિબલ નથી પણ મહત્વનું એ છે કે બનાવ એકાએક અને અણધાર્યો હોવો જોઈએ અને અપરાધીએ ગુસ્સાના આવેશમાં કામ કર્યું હોવું જોઈએ. અલબત્ત, અપરાધીએ કોઈ અયોગ્ય લાભ લીધો ન હોવો જોઈએ અથવા ફૂર રીતે વર્ત્યા ન હોવા જોઈએ. જ્યાં, એકાએક ઝઘડામાં, કોઈ વ્યક્તિ તે શણા

આવેશમાં આવીને જે હથિયાર હાથવગું હોય તે ઉપાડી લે છે અને ઈજાઓ પહોંચાડે છે, જેમાંથી એક ઘાતક સાબિત થાય છે, જો તેણે કૂરતાપૂર્વક વર્તન ન કર્યું હોય તો તે આ અપવાદના લાભ માટે હકદાર બનશે.”

૨૧. વધુમાં અરમુગમ વિ. સ્ટેટ – (૨૦૦૮) ૧૫ એસસીસી ૫૯૦ માં, કયા સંજોગોમાં આઈપીસીની કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ જ નો આશરો લઈ શકાય જો મૃત્યુ નીપજ્યું હોય તે કાયદાકીય રજૂઆતના સમર્થનમાં, નીચે મુજબ સમજાવવામાં આવ્યું છે: (એસસીસી પૃષ્ઠ ૫૯૬, ફરો ૯)

“૯.... '૧૮. અપવાદ જ ની મદદ લઈ શકાય છે જો મૃત્યુ નીપજ્યું હોય (એ) પૂર્વઆયોજન વિના; (બી) એકાએક લડાઈમાં; (સી) અપરાધીએ અયોગ્ય લાભ લીધા વિના અથવા કૂર કે અસામાન્ય રીતે વર્ત્યા વિના; અને (ડી) લડાઈ મરનાર વ્યક્તિ સાથે જ થયેલી હોવી જોઈએ. કેસને અપવાદ જ માં લાવવા માટે તેમાં દર્શાવેલ તમામ ઘટકો મળી આવવા જોઈએ. એ નોંધવું જોઈએ કે આઈપીસી, ૧૮૬૦ ની કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ જ માં આવતા “લડાઈ” શબ્દને પીનલ કોડમાં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો નથી. લડાઈ માટે બે વ્યક્તિઓની જરૂર પડે છે. આવેશના આવેગ માટે એ

જરૂરી છે કે આવેશ શાંત થવા માટે સમય ન હોવો જોઈએ અને આ કેસમાં, શરૂઆતમાં બોલાચાલીના કારણે પક્ષકારો ગુસ્સામાં આવી ગયા હતા. લડાઈ એ બે અને તેથી વધુ વ્યક્તિઓ વચ્ચે હથિયારો સાથે અથવા વગરનો સંગ્રામ છે. એકાએક ઝઘડો શેને ગણવો તે અંગે કોઈ સામાન્ય નિયમ સ્પષ્ટ કરવો શક્ય નથી. તે તથ્યનો પ્રશ્ન છે અને ઝઘડો એકાએક હતો કે નહીં તે દરેક કેસની સાબિત થયેલી હકીકતો પર અનિવાર્યપણે આધાર રાખવો જોઈએ. અપવાદ જ ના અમલીકરણ માટે, એકાએક ઝઘડો થયો હતો અને પૂર્વઆયોજન નહોતું તે દર્શાવવું પૂરતું નથી. વધુમાં એ પણ દર્શાવવું જોઈએ કે અપરાધીએ અયોગ્ય લાભ લીધો નથી અથવા ફૂર કે અસામાન્ય રીતે વત્ત્યા નથી. જોગવાઈમાં વપરાયેલ “અયોગ્ય લાભ” શબ્દસમૂહનો અર્થ ‘અયોગ્ય ફાયદો’ થાય છે.’ ”

૨૨. સાહેદ નં. ૬ ની આવૃત્તિ અને અન્ય સાક્ષીઓની નજરે જોનાર નિવેદન મુજબ આરોપીઓના હાથમાં હથિયારો હતા, પરંતુ સાક્ષીઓ દ્વારા વર્ણવવામાં આવેલ ઘટનાક્રમ દર્શાવે છે કે એકાએક લડાઈમાં બોલાચાલી દરમિયાન હથિયારોનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો અને તે પૂર્વઆયોજિત નહોતું. પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટમાં દર્શાવ્યા મુજબની ઈજાઓ પણ સૂચવે છે કે અપીલકર્તાઓએ “અયોગ્ય લાભ” લીધો નથી અથવા

ફૂર રીતે વત્ત્યા નથી. તેથી, તથ્યની પરિસ્થિતિમાં, આઈપીસીની કલમ ૩૦૦ હેઠળનો અપવાદ જ લાગુ પડે છે. ઘટના એકાએક લડાઈમાં બની હતી આથી અપીલકર્તાઓ આઈપીસી કલમ ૩૦૦ અપવાદ જ હેઠળના લાભ માટે હકદાર છે.

૨૩. જ્યારે અને જો ઈરાદો અને જ્ઞાન હોય, તો તે આઈપીસી કલમ ૩૦૪ ભાગ ૧ નો કેસ બનશે અને જો તે માત્ર જ્ઞાનનો કેસ હોય અને ખૂન કરવાનો તેમજ શારીરિક ઈજા પહોંચાડવાનો ઈરાદો ન હોય, તો તે આઈપીસી કલમ ૩૦૪ ભાગ ૨ નો કેસ બનશે. માથા પર એટલે કે જમણા પેરિયેટલ વિસ્તાર અને જમણા ટેમ્પોરલ વિસ્તાર તથા ઓસિપિટલ વિસ્તારમાં થયેલી ઈજાઓ/કાપેલા ઘા, ઈજાઓ દર્શાવે છે કે અપીલકર્તાઓ ઈજાઓ પહોંચાડવાનો ઈરાદો અને જ્ઞાન ધરાવતા હતા અને તેથી તે આઈપીસી કલમ ૩૦૪ ભાગ ૧ હેઠળ આવતો કેસ બનશે. આઈપીસી કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા આઈપીસી કલમ ૩૦૨ હેઠળ અપીલકર્તાઓની દોષસિદ્ધિને આઈપીસી કલમ ૩૦૪ ભાગ ૧ હેઠળ સુધારવામાં આવે છે. રેકૉર્ડ પરના જેલ કસ્ટડી સર્ટિફિકેટ્સ મુજબ, અપીલકર્તાઓએ ૦૨/૦૩/૨૦૧૬ ના રોજ ૯ વર્ષ ૩ મહિના અને ૧૩ દિવસ પૂરા કર્યા છે, જેનો અર્થ એ થાય છે કે આજની તારીખે અપીલકર્તાઓએ ૯ વર્ષ ૧૧ મહિના

પૂરા કર્યા છે. જે હકીકતો અને સંજોગોમાં ગુનો આચરવામાં આવ્યો છે તેને ધ્યાનમાં રાખીને, આઈપીસી કલમ ૩૦૪ ભાગ ૧ હેઠળની સુધારેલી દોષસિદ્ધિ માટે, સજાને અગાઉ ભોગવેલ સમયગાળા સુધી સુધારવામાં આવે છે.”

૫૪. બબન બંદૂ પાટીલ વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં, જે (૨૦૦૯) ૧૨ એસસીસી ૬૮૫ માં રિપોર્ટ થયેલ છે, સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે :

“૧૭. “૬. આઈપીસીની કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૪ ને અમલમાં લાવવા માટે એ સ્થાપિત કરવું પડશે કે અપરાધીએ અયોગ્ય લાભ લીધા વિના અને ફૂર કે અસામાન્ય રીતે વતર્યા વિના, એકાએક ઝઘડા પર આવેશના આવેગમાં, એકાએક લડાઈમાં, પૂર્વઆયોજન વિના આ કૃત્ય આચર્યું હતું.

૭. આઈપીસી કલમ ૩૦૦ નો ચોથો અપવાદ એકાએક લડાઈમાં થયેલા કૃત્યોને આવરી લે છે. કથિત અપવાદ પ્રથમ અપવાદ દ્વારા આવરી લેવાયેલ ન હોય તેવા પ્રોસિક્યુશનના કેસ સાથે સંબંધિત છે, જેની પછી તેનું સ્થાન વધુ યોગ્ય બન્યું હોત. આ અપવાદ સમાન સિદ્ધાંત પર આધારિત છે, કારણ કે બંનેમાં પૂર્વઆયોજનનો

અભાવ છે. પરંતુ, જ્યારે અપવાદ ૧ ના કિસ્સામાં આત્મસંયમનો સંપૂર્ણ અભાવ હોય છે, ત્યારે અપવાદ ૪ ના કિસ્સામાં, માત્ર આવેશનો આવેગ હોય છે જે પુરુષોના સંયમિત કારણોને ધૂંધળા કરે છે અને તેઓને એવા કૃત્યો કરવા પ્રેરિત કરે છે જે તેઓ અન્યથા ન કરે. અપવાદ ૧ ની જેમ અપવાદ ૪ માં પણ ઉશ્કેરણી હોય છે; પરંતુ થયેલી ઈજા એ ઉશ્કેરણીનું સીધું પરિણામ નથી. વાસ્તવમાં અપવાદ ૪ એવા કિસ્સાઓ સાથે સંબંધિત છે જેમાં પ્રહાર કરવામાં આવ્યો હોય, અથવા વિવાદની શરૂઆતમાં અથવા ઝઘડો જે પણ રીતે શરૂ થયો હોય તેમાં કેટલીક ઉશ્કેરણી આપવામાં આવી હોય તે છતાં, બંને પક્ષોનું ત્યારપછીનું વર્તન તેમને ગુનાના સંદર્ભમાં સમાન સ્તર પર મૂકે છે. 'એકાએક લડાઈ' માં પરસ્પર ઉશ્કેરણી અને બંને બાજુથી પ્રહાર સૂચિત થાય છે. ત્યારે થયેલ માનવવધ સ્પષ્ટપણે એકતરફી ઉશ્કેરણી શોધી શકાતો નથી, કે આવા કિસ્સાઓમાં આખો વાંક એક પક્ષ પર મૂકી શકાય નહીં. કારણ કે જો એવું હોત, તો વધુ યોગ્ય રીતે લાગુ પડતો અપવાદ, અપવાદ ૧ હોત. લડવા માટે કોઈ અગાઉથી વિચારણા કે નિશ્ચય હોતો નથી. એકાએક લડાઈ થાય છે, જેના માટે બંને પક્ષો વત્તા-ઓછા અંશે દોષિત હોય છે. એવું બની શકે છે કે તેમનામાંથી એક આ શરૂ કરે છે, પરંતુ જો બીજાએ પોતાના વર્તનથી તેને વધુ વણસાવ્યું ન હોત

તો તેણે જે ગંભીર મોડ લીધો તે ન લીધો હોત. પછી પરસ્પર ઉશ્કેરણી અને વણસવું થાય છે, અને દરેક લડવૈયાને આપવાના વાંકના હિસ્સાની ફાળવણી કરવી મુશ્કેલ છે. અપવાદ જ ની મદદ લઈ શકાય છે જો મૃત્યુ નીપજ્યું હોય: (એ) પૂર્વઆયોજન વિના; (બી) એકાએક લડાઈમાં; (સી) અપરાધીએ અયોગ્ય લાભ લીધા વિના અથવા ફૂર કે અસામાન્ય રીતે વર્ત્યા વિના; અને (ડી) લડાઈ મરનાર વ્યક્તિ સાથે જ થયેલી હોવી જોઈએ. કેસને અપવાદ જ માં લાવવા માટે તેમાં દર્શાવેલ તમામ ઘટકો મળી આવવા જોઈએ. એ નોંધવું જોઈએ કે આઈપીસી કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ જ માં આવતા લડાઈ ને આઈપીસીમાં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો નથી. લડાઈ માટે બે વ્યક્તિઓની જરૂર પડે છે. આવેશના આવેગ માટે એ જરૂરી છે કે આવેશ શાંત થવા માટે સમય ન હોવો જોઈએ અને આ કેસમાં, શરૂઆતમાં બોલાચાલીના કારણે પક્ષકારો ગુસ્સામાં આવી ગયા છે. લડાઈ એ બે અને તેથી વધુ વ્યક્તિઓ વચ્ચે હથિયારો સાથે અથવા વગરનો સંગ્રામ છે. એકાએક ઝઘડો શેને ગણવો તે અંગે કોઈ સામાન્ય નિયમ સ્પષ્ટ કરવો શક્ય નથી. તે તથ્યનો પ્રશ્ન છે અને ઝઘડો એકાએક હતો કે નહીં તે દરેક કેસની સાબિત થયેલી હકીકતો પર અનિવાર્યપણે આધાર રાખવો જોઈએ. અપવાદ જ ના અમલીકરણ માટે, એકાએક ઝઘડો થયો હતો અને

પૂર્વઆયોજન નહોતું તે દર્શાવતું પૂરતું નથી. વધુમાં એ પણ દર્શાવતું જોઈએ કે અપરાધીએ અયોગ્ય લાભ લીધો નથી અથવા ફૂર કે અસામાન્ય રીતે વત્ત્યા નથી. જોગવાઈમાં વપરાયેલ અયોગ્ય લાભ' શબ્દસમૂહનો અર્થ 'અયોગ્ય ફાયદો' થાય છે.

આ પાસાઓ ધીરજભાઈ ગોરખભાઈ નાયક વિ. ગુજરાત રાજ્ય – (૨૦૦૩) ૮ એસસીસી ૩૨૨, પ્રકાશ ચંદ વિ. એચ.પી. રાજ્ય (૨૦૦૪) ૧૧ એસસીસી ૩૮૧. (એસસીસી પૃષ્ઠ ૩૮૩-૮૪, ફકરા ૬૭), બ્યાવરાપુ રાજુ વિ. એ.પી. રાજ્ય (૨૦૦૭) ૧૧ એસસીસી ૨૧૮ અને હવા સિંઘ વિ. હરિયાણા રાજ્ય – (૨૦૦૯) ૩ એસસીસી ૪૧૧ માં હાઈલાઈટ કરવામાં આવ્યા છે.”

૫૫. સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલા કાયદાના ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોનું ધ્યાનપૂર્વક વિશ્લેષણ કર્યા પછી, આપણે આઈપીસીની કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૪ ની લાગુ પડવા માટે જરૂરી હોય તેવા પરિબલોની ગણતરી નીચે મુજબ કરી શકીએ છીએ :

(૧) એકાએક લડાઈ થયેલી હોવી જોઈએ.

(૨) કોઈ પૂર્વઆયોજન ન હોવું જોઈએ.

(૩) કૃત્ય આવેશના આવેગમાં થયેલું હોવું જોઈએ.

(૪) હુમલાખોરે કોઈ અયોગ્ય લાભ લીધો ન હોવો જોઈએ અથવા
ફૂર રીતે વત્ત્યા ન હોવા જોઈએ.

૫૬. સુરેન્દ્ર કુમાર વિ. ચુટી, ચંદીગઢ, જે (૧૯૮૯) ૨ એસસીસી ૨૧૭ માં રિપોર્ટ થયેલ છે, જેને અર્જુન અને અન્ય વિ. છત્તીસગઢ રાજ્ય (ઉપરોક્ત) માં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા ટાંકવામાં આવ્યું છે તેમાં જણાવ્યા મુજબ, બનાવ દરમિયાન થયેલા ઘાઓની સંખ્યા એ નિર્ણાયક પરિબળ નથી. મહત્વનું એ છે કે બનાવ એકાએક અને અણધાર્યો હોવો જોઈએ અને અપરાધીએ ગુસ્સાના આવેશમાં કામ કર્યું હોવું જોઈએ. જ્યાં, એકાએક ઝઘડામાં, તે ક્ષણના આવેશના આવેગમાં વ્યક્તિ હાથવગું હોય તેવું હથિયાર ઉપાડી લે છે અને ઈજાઓ પહોંચાડે છે, જો તેણે ફૂરતાપૂર્વક વર્તન ન કર્યું હોય તો તે અપવાદ જ ના લાભ માટે હકદાર બનશે.

૫૭. અરુમુગમ વિ. સ્ટેટ, જે (૨૦૦૮) ૧૫ એસસીસી ૫૯૦ માં રિપોર્ટ થયેલ છે, જેનો સંદર્ભ અર્જુન અને અન્ય વિ. છત્તીસગઢ રાજ્ય (ઉપરોક્ત) માં પણ આપવામાં આવ્યો છે, તેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે કેસને અપવાદ જ ની અંદર લાવવા માટે, તેમાં દર્શાવેલ તમામ ઘટકો મળી આવવા જોઈએ. જોકે

આઈપીસી કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૪ માં આવતો “લડાઈ” શબ્દ આઈપીસીમાં વ્યાખ્યાયિત થયેલ નથી, પરંતુ લડાઈ માટે બે વ્યક્તિઓની જરૂર પડે છે. દરેક કેસની હકીકતો પર ન્યાય કરવાનો આ એક પ્રશ્ન રહે છે કે શું લડાઈ એવી હતી કે જે એકાએક ઝઘડાના કારણે થઈ હતી જ્યાં સંબંધિત વ્યક્તિએ પોતાનો આપો ગુમાવ્યો હતો, આવેશના આવેગમાં અને પ્રહાર કર્યા હતા.

૫૮. જો આપેલી તથ્યની પરિસ્થિતિમાં ઉપરોક્ત તમામ ઘટકો હાજર હોય, તો કેસ આઈપીસી કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૪ હેઠળ આવશે. જો કે, જ્યારે એવું માલૂમ પડે છે કે ઈરાદો અને જ્ઞાન છે, ત્યારે તે આઈપીસી કલમ ૩૦૪ ભાગ ૧ હેઠળનો કેસ બનશે. જો તે માત્ર જ્ઞાનનો કેસ હોય અને ખૂન કરવાનો કે શારીરિક ઈજા પહોંચાડવાનો ઈરાદો ન હોય, તો તે આઈપીસી કલમ ૩૦૪ ભાગ ૨ હેઠળનો કેસ બનશે.

૫૯. કાયદાની ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ અને સિદ્ધાંતોના પ્રકાશમાં વર્તમાન કેસની હકીકતોની ઝીણવટભરી તપાસ કરવી જરૂરી છે. અપીલકર્તા દ્વારા પહોંચાડાયેલી ઈજાઓના કારણે મૃતકનું મૃત્યુ થયું હતું તે હકીકત અંગે કોઈ શંકા નથી. અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલ કૃત્ય એ ખૂન છે કે ખૂન ન ગણાય તેવો સાપરાધ માનવવધ છે, તે મહત્વનો પ્રશ્ન છે જે નિર્ણય માટે ઉપસ્થિત થાય છે. શું અપીલકર્તાએ પૂર્વઆયોજિત મનથી પ્રહાર કર્યા હતા અથવા શું તેઓ કોઈ

પૂર્વઆયોજન કે જાનથી મારી નાખવાના ઈરાદા વિના, ક્ષણના આવેગમાં થયેલી એકાએક લડાઈમાં, અથવા ગુસ્સાના કારણે અને પોતાની જ પુત્રીની છેડતી કરતા મૃતકને જોયા પછી આત્મસંયમ અને માનસિક સમતુલા ગુમાવ્યા પછી થયેલી ઝપાઝપીમાં કરવામાં આવ્યા હતા, તે વર્તમાન કેસની હકીકતો અને સંજોગો પરથી નક્કી કરવું જરૂરી છે. ખૂન અને ખૂન ન ગણાય તેવા સાપરાધ માનવવધ વચ્ચેનો તફાવત ખૂન જ સૂક્ષ્મ પરંતુ મહત્વપૂર્ણ છે, જેના નોંધપાત્ર અને વિશાળ કાનૂની પરિણામો છે. કોર્ટ કેસનું સાચું સ્વરૂપ નક્કી કરવા માટે બંધાયેલી છે, જેના પર સાચી જોગવાઈ હેઠળની દોષસિદ્ધિ અને યોગ્ય સજાનો આધાર રહેશે.

૬૦. કાયદા મુજબ આચરવામાં આવેલા ગુનાના આધારે આરોપીને યોગ્ય અને ન્યાયી સજા આપવામાં આવે તે જરૂરી છે. સજા સ્વાભાવિક રીતે ચોક્કસ જોગવાઈ હેઠળ આરોપીની દોષસિદ્ધિના સ્વરૂપ પર નિર્ભર રહેશે. જોકે તેમાં કોઈ શંકા હોઈ શકે નહીં કે ગુનેગારને સજા થવી જોઈએ, પરંતુ કાયદાની જરૂરિયાત છે કે તેને યોગ્ય સજા થવી જોઈએ. યોગ્ય ગુના માટે યોગ્ય સજા એ કાયદાનો આદેશ છે. આ પાસા પર કોઈ સામાન્યીકરણ થઈ શકે નહીં અને દરેક કેસ તેની પોતાની તથ્યની પરિસ્થિતિ પર નિર્ભર રહેશે.

૬૧. વર્તમાન કેસમાં, સાહેદ નં. ૧૫, તપાસ કરનાર અધિકારી, જેઓ કોઈની

સાથે બદલો લેવાનો ન હોય તેવા તટસ્થ વ્યક્તિ છે, તેમણે તેમની ઉલટતપાસમાં સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે તેમની તપાસમાં એ બહાર આવ્યું છે કે મૃતક અવારનવાર તેમની પુત્રી, જે અપીલકર્તાની પણ પુત્રી છે, તેની લૂંગી ઊંચી કરીને તેની છેડતી કરતા હતા. મૃતકના આ કૃત્યના કારણે જ આ બનાવ બન્યો હતો. તેમણે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે તેમની તપાસમાં બહાર આવ્યું છે કે મૃતક દ્વારા તેમની પુત્રીની અવારનવાર કરવામાં આવતી છેડતીના કારણે, જે તે કમનસીબ રાત્રે પણ થઈ હતી, જેના કારણે અપીલકર્તાના હાથે આ બનાવ બન્યો હતો. આ સાક્ષીની ઉલટતપાસ પરથી વધુમાં બહાર આવ્યું છે કે પ્રોસિક્યુશનના અસંખ્ય સાક્ષીઓ પૈકી, મોટે ભાગે સંબંધિત સાક્ષીઓએ શરૂઆતના સમયે તેમની સમક્ષ નોંધાવેલા નિવેદનોમાં આ પાસું જાહેર કર્યું છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે તારીખ ૧૭/૦૧/૨૦૧૨ ના રોજ, સાહેદ નં. ૧, ખુદ ફરિયાદીએ તેમણે નોંધેલા નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે બનાવના આશરે ત્રણ મહિના પહેલાં, અપીલકર્તા તેમના ઘરે આવ્યા હતા અને તેમને કહ્યું હતું કે જ્યારે તેઓ ટેલિવિઝન જોતા હતા ત્યારે મૃતક કરિશ્માની છેડતી કરતા હતા અને તેના પલંગમાં તેની સાથે સૂતા હતા. જ્યારે કરિશ્મા સૂઈ જતી હતી ત્યારે મૃતક તેની લૂંગી ઊંચી કરીને તેની શારીરિક છેડતી કરતા હતા. આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે અપીલકર્તાએ તેમને કહ્યું હતું કે તેમણે આ પોતાની આંખોથી બે કે ત્રણ વખત જોયું હતું.

૬૨. તપાસ કરનાર અધિકારીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે સાહેદ નં. ૭, મૃતકના ભાઈએ પણ તેમની સમક્ષ એ જ વાત જાહેર કરી હતી અને જણાવ્યું હતું કે ફરિયાદી દ્વારા તેમને આ હકીકત જણાવવામાં આવી હતી. તપાસ કરનાર અધિકારીએ ખુલાસો કર્યો છે કે સાહેદ નં. ૭ એ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે ફરિયાદીએ અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલી આ રજૂઆત અંગે તેમને અને જીતસિંઘ નામના અન્ય વ્યક્તિને ઘરે બોલાવીને જાણ કરી હતી. તપાસ કરનાર અધિકારીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે સાહેદ નં. ૭ એ તેમના નિવેદનમાં જણાવ્યું હતું કે બનાવના દિવસે આરોપીએ તેમને કહ્યું હતું કે રાત્રે તેઓ તેમની પુત્રી કરિશ્મા સાથે સૂતા હતા ત્યારે મૃતકે કરિશ્માનું મોં ઢાંકી દીધું હતું અને તેઓ જાગી ગયા હતા.

૬૩. તપાસ કરનાર અધિકારીની જુબાની પરથી આગળ એ બહાર આવે છે કે સાહેદ નં. ૮, શમીમબાનુએ પણ તેમની સમક્ષ જણાવ્યું હતું કે બનાવ અંગે આરોપીને પૂછતા, તેમણે જાહેર કર્યું હતું કે આશરે સવારના ૪.૦૦ વાગ્યે, જ્યારે અપીલકર્તા અને કરિશ્મા સૂતા હતા, ત્યારે મૃતક ઊભા થયા અને તેમની પુત્રી કરિશ્માની છેડતી કરવા લાગ્યા જે અપીલકર્તાએ જોઈ લીધું હતું. આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે આ બનાવ પહેલા પણ અપીલકર્તાએ તેમના સસરા, ફરિયાદીને જાહેર કર્યું હતું કે જ્યારે કરિશ્મા રાત્રે સૂતી હતી ત્યારે મૃતક તેની લૂંગી ઊંચી કરતા હતા અને તેની છેડતી કરવાનો પ્રયાસ કરતા હતા.

૬૪. તપાસ કરનાર અધિકારીએ, તેમની જુબાનીમાં કરિશ્માએ તેમની સમક્ષ આપેલા નિવેદનનો વિસ્તારપૂર્વક ઉલ્લેખ કર્યો છે. તેમની જુબાની મુજબ કરિશ્માએ તેમની સમક્ષ જણાવ્યું હતું કે જ્યારે તે રાત્રે સૂતી હતી, ત્યારે તેના પિતા, મૃતકે તેનું મોં ઢાંકી દીધું હતું. તેણે તેની માતા, અપીલકર્તા માટે બૂમો પાડવાનું શરૂ કર્યું, જેઓ જાગી ગયા અને મૃતકને ટપકાર્યા કે તેઓ શું કરી રહ્યા હતા. તપાસ કરનાર અધિકારીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે કરિશ્માએ તેમની સમક્ષ જણાવ્યું હતું કે મૃતક અપીલકર્તા અંગે ખોટી શંકા રાખતા હતા અને તેમની સાથે ઝઘડો કરતા હતા.

૬૫. કરિશ્માએ તપાસ કરનાર અધિકારી સમક્ષ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે જ્યારે તે ધોરણ ૭ માં ભણતી હતી ત્યારે મૃતક તેની સાથે પલંગમાં સૂતા હતા પરંતુ તે જાણતી નથી કે તેઓ તેની સાથે શું કરતા હતા. તેણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે “મને યાદ નથી કે મારા પિતાએ લૂંગી ઊંચી કર્યા પછી શું કર્યું, કારણ કે હું સૂઈ ગઈ હતી અને મને ખબર નથી કે મારી માતાએ તે જોયું કે નહીં”.

૬૬. તપાસ કરનાર અધિકારીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે કરિશ્માએ તેમની સમક્ષ એવું જણાવ્યું નહોતું કે તેણે અપીલકર્તાને તેના પિતાને ન મારવા કહ્યું હોવા

છતાં, અપીલકર્તાએ તેમ કરવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું.

૬૭. સંહિતાની કલમ ૩૧૩ હેઠળના તેમના નિવેદનમાં, અપીલકર્તાએ, પોતાની સામેના આક્ષેપોનો ઇનકાર કરતી વખતે, જણાવ્યું છે કે “મેં મૃતકને માર્યા નથી પરંતુ ઝપાઝપીમાં તેમને ઇજા થઈ હોઈ શકે છે. મૃતક મારી પુત્રી પર સૂતા હતા. મેં કોઈ ગુનો કર્યો નથી. મારી સામે ખોટો કેસ ઊભો કરવામાં આવ્યો છે અને હું નિર્દોષ છું.” આમ, તેમણે બનાવની સાચી ઉત્પત્તિ જણાવી હોવાનું જણાય છે, જેને પ્રોસિક્યુશનના અન્ય સંબંધિત સાક્ષીઓએ છુપાવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.

૬૮. પ્રોસિક્યુશનના સાક્ષીઓ કે જેના પ્રારંભિક નિવેદનોનો ઉલ્લેખ તપાસ કરનાર અધિકારી દ્વારા તેમની જુબાનીમાં કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં કરિશ્માનો પણ સમાવેશ થાય છે, તેઓ તેમના અગાઉના નિવેદનોથી ફરી ગયા હોય અને કોર્ટમાં અપીલકર્તા વિરુદ્ધ જુબાની આપી હોય તેવું જણાય છે. તેમનામાંથી કોઈએ પણ પોતાની અગાઉની આવૃત્તિઓનો સ્વીકાર કર્યો નથી કે આ બનાવ સવારના આશરે ૪.૦૦ વાગ્યે ઝઘડાના કારણે બન્યો હતો જ્યારે અપીલકર્તા જાગી ગયા અને મૃતકને તેમની પુત્રી કરિશ્માની છેડતી કરતા જોયા. તેમનામાંથી કોઈ પોતાના અગાઉના નિવેદનો પર કાયમ રહ્યા નથી કે અપીલકર્તાએ બનાવના આશરે ત્રણ મહિના પહેલા ફરિયાદીને તેમની પુત્રી સાથે મૃતકના વર્તન અંગે ફરિયાદ કરી હતી, જે હકીકત સાહેદ નં. ૭ અને સાહેદ નં. ૮ પણ જાણતા

હતા. મૃતકના પરિવારના સભ્યો એવા સાહેદ નં. ૧, ૭ અને ૮ માત્ર બનાવની સાચી ઉત્પત્તિ અંગેના તેમના અગાઉના નિવેદનોથી ફરી ગયા છે એટલું જ નહીં, પરંતુ સાહેદ નં. ૯, કરિશ્મા, જેનું રક્ષણ કરવા માટે આરોપીએ મૃતક પર પ્રહાર કર્યાનું જણાય છે, તે પણ તપાસ કરનાર અધિકારી સમક્ષના તેના અગાઉના સ્ટેન્ડથી ફરી ગઈ છે. તેનાથી વિપરીત, કરિશ્માએ તપાસ કરનાર અધિકારી સમક્ષના પોતાના અગાઉના નિવેદનનો ઇનકાર કર્યો છે, જેનો ઉલટતપાસ દરમિયાન તેની સામે સામનો કરવામાં આવ્યો હતો. તેણે ઇનકાર કર્યો છે કે તે કમનસીબ રાત્રે તેના પિતાએ તેની છેડતી કરી હતી અને તેની માતા ક્રોધિત થઈ ગઈ હતી, જેના કારણે બનાવ બન્યો હતો.

૬૯. જોકે, સત્યમાં કોઈને કોઈ સ્વરૂપે બહાર આવવાની આંતરિક ગુણવત્તા હોય છે, સાક્ષીને ગમે તેટલી શીખવણી આપવામાં આવી હોય. કરિશ્માએ જણાવ્યું છે કે બનાવની રાત્રે તેની માતા રાત્રે ૧૦:૦૦ વાગ્યે સૂઈ ગઈ હતી. કરિશ્મા, તેના પિતા અને તેનો નાનો ભાઈ સમીર બેસીને ટેલિવિઝન જોતા હતા. ત્યારબાદ, તેઓએ લાઈટો બંધ કરી દીધી અને સૂઈ ગયા. કરિશ્મા જણાવે છે કે તે અપીલકર્તા સાથે સૂતી હતી અને તેનો નાનો ભાઈ સમીર મૃતક સાથે એક જ રૂમમાં સૂતો હતો. આ નિવેદન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આરોપી રાત્રે ૧૦:૦૦ વાગ્યે સૂઈ ગઈ હતી જ્યારે કરિશ્મા અને મૃતક ટેલિવિઝન જોતા હતા. આમાં બિલકુલ વિરોધાભાસ નથી. તેથી, અપીલકર્તાને સ્વાભાવિક રીતે ખબર ન હોય

કે રાત્રે પછીથી શું બનશે કારણ કે કરિશ્મા અને મૃતક હજી જાગતા હતા અને ટેલિવિઝન જોતા હતા ત્યારે તેઓ શંકા વિના સૂઈ ગયા હતા. કરિશ્માએ જણાવ્યું છે કે તે તેની માતા સાથે સૂતી હતી. આવી સ્થિતિમાં, જ્યારે મૃતક કરિશ્મા અને અપીલકર્તા સૂતા હતા તે પલંગ પાસે આવ્યા અને કરિશ્માનું મોં ઢાંકી દીધું અને જ્યારે કરિશ્માએ અવાજ કર્યો જેનાથી તેની માતા જાગી ગઈ, ત્યારે તે સ્વાભાવિક છે કે અપીલકર્તા, પોતાની જ પુત્રીની છેડતી કરતા મૃતકને જોઈને ક્રોધાવેશમાં આવી જશે અને ગુસ્સે થઈ જશે અને એકાએક લડાઈ થશે જે દરમિયાન અપીલકર્તાએ મૃતક પર પ્રહાર કર્યા. તેથી, એવું કહી શકાય નહીં કે અપીલકર્તા દ્વારા મૃતકને આપવામાં આવેલા પ્રહાર પૂર્વઆયોજિત કે પૂર્વચિંતિત રીતે કરવામાં આવ્યા હતા. પોતાના જ સગા પિતાને પોતાની જૈવિક પુત્રીની છેડતી કરતા જોવા, જે અપીલકર્તાની પણ પુત્રી છે, તે સ્વાભાવિક રીતે કોઈપણ માતા માટે અસહ્ય પરિસ્થિતિ હશે. એ સાચું હોઈ શકે કે કરિશ્મા તેના પિતા સાથે જોડાયેલી હતી, જેમ કે તેણે તેની જુબાનીમાં જણાવ્યું છે. જો કે, તેના પિતા પ્રત્યેના સંતાન સંબંધિત જોડાણને પિતા માટે પોતાની નાની પુત્રીની છેડતી કરવા માટેની રજા અને પરવાનગી તરીકે અર્થઘટન કરી શકાય નહીં. પુરાવામાં બહાર આવ્યું છે કે ફરિયાદી અને તેમના પરિવારના અન્ય સભ્યો આ હકીકતથી વાકેફ હતા જે આ બનાવ પહેલા પણ અપીલકર્તા દ્વારા તેમને કહેવામાં આવી હતી.

૭૦. તપાસ કરનાર અધિકારીના નિવેદન પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે કરિશ્મા

અને પ્રોસિક્યુશનના અન્ય સંબંધિત સાક્ષીઓ તેમના પ્રારંભિક નિવેદનોથી ફરી ગયા છે અને બનાવની સાચી ઉત્પત્તિ અને શરૂઆતને છુપાવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. પોતાના પતિને પોતાની જ પુત્રીની છેડતી કરતા જોઈને કોઈપણ માતા પાસેથી તેના વિવેક અને શાંતિ જાળવી રાખવાની અપેક્ષા રાખી શકાય નહીં. તપાસ કરનાર અધિકારીની જુબાની પરથી બહાર આવે છે કે પ્રારંભિક સમયે પ્રોસિક્યુશનના તમામ સંબંધિત સાક્ષીઓએ તેમના નિવેદનોમાં તેમની પુત્રી સાથેના મૃતકના વર્તન અંગેના આ પાસાને સ્પષ્ટપણે જાહેર કર્યો છે. તેઓનો તેમના અગાઉના નિવેદનો સાથે સામનો કરાવવામાં આવ્યો છે પરંતુ તેમણે તેનો સ્વીકાર કરવાનો ઈનકાર કર્યો છે. જે રીતે તે તમામ સાક્ષીઓએ તેમના અગાઉના નિવેદનોનો ઈનકાર કર્યો છે તે શીખવણી સૂચવે છે, કારણ કે તમામ સ્વાભાવિક રીતે એક જ પ્રકારના ઈનકાર પોપટની જેમ ન બોલે.

૭૧. કરિશ્માએ, તેની ઉલટતપાસમાં, એક તબક્કે સ્વીકાર્યું છે કે અપીલકર્તાએ અગાઉ પણ તેની છેડતી કરવાના વર્તન અંગે મૃતકને ટપકાર્યા હતા.

૭૨. કરિશ્માની જુબાની પરથી, એવું જણાય છે કે તેને શીખવણી આપવામાં આવી છે, કદાચ તેના દાદા સાહેબ નં. ૧ દ્વારા તેના પિતાનું રક્ષણ કરવા માટે અને બનાવના સાચા કારણ સંબંધિત અપીલકર્તા પર તમામ દોષ મઢી દેવા માટે. આશરે સોળ વર્ષની નાની છોકરી હોવાના નાતે, વ્યક્તિ તેની શરમ અને

મુંઝવણ સમજી શકે છે. તેના દાદા અને પરિવારના અન્ય સભ્યો દ્વારા આપવામાં આવેલી શીખવણીનો પ્રતિકાર કરવાની ચારિત્ર્યની શક્તિ તેનામાં નહોતી, કદાચ એટલા માટે કે તે બનાવના કેન્દ્રમાં હતી અને, વધારામાં, મૃતકના મૃત્યુ અને અપીલકર્તાની ધરપકડ પછી, તેની પાસે રહેવા માટે કોઈ નહોતું અને તે તેના દાદા સાહેદ નં. ૧ સાથે રહેતી હતી. સાહેદ નં. ૧ સાથે જ તે કોર્ટમાં જુબાની આપવા આવી હતી, જે તેની જુબાની પરથી પણ બહાર આવે છે. કરિશ્માની જુબાનીમાં થયેલા સુધારા તપાસ કરનાર અધિકારીની જુબાની પરથી સ્પષ્ટપણે બહાર લાવવામાં આવ્યા છે જેમાં તેમણે જણાવ્યું છે કે કરિશ્માએ તેમની સમક્ષ એવું જણાવ્યું નહોતું કે તેણે અપીલકર્તાને તેના પિતાને વારંવાર ન મારવા કહ્યું હતું, પરંતુ અપીલકર્તાએ તેમ કરવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું. તેની જુબાનીમાં, કરિશ્મા જણાવે છે કે અપીલકર્તાએ સાહેદ નં. ૧ ને જાણ કરી હતી કે મૃતક તેમની પુત્રીની છેડતી કરતા હતા. તે સ્વીકારે છે કે મૃતકે આરોપી સાથે ઝઘડો કર્યો હતો અને અપીલકર્તા દ્વારા ટપકારવામાં આવતા, મૃતકે જણાવ્યું હતું કે “હું મારી પોતાની પુત્રીની છેડતી કેવી રીતે કરી શકું.”

૭૩. તપાસ કરનાર અધિકારી એક તટસ્થ વ્યક્તિ છે જેણે પોતાની ફરજ બજાવી છે. તેમની જુબાની પર અવિશ્વાસ કરવાનું કોઈ કારણ હોઈ શકે નહીં. પ્રોસિક્યુશન પણ ઉલટતપાસમાં તેમને કોઈપણ હદ સુધી હલાવવા માટે સક્ષમ બન્યું નથી.

૭૪. કરિશ્માની જુબાનીનું ધ્યાનપૂર્વક વાંચન અને અભ્યાસ કોર્ટના મનમાં શંકા ઊભી કરે છે અને એક મજબૂત શક્યતા તરફ ઈશારો કરે છે કે કરિશ્માને તેના સગા-સંબંધીઓ, ખાસ કરીને સાહેદ નં. ૧ દ્વારા શીખવણી આપવામાં આવી હોઈ શકે છે, જેની સાથે તે રહતી હતી, જેથી આરોપીને ગુનેગાર ઠેરવીને, તેની પોતાની પ્રતિષ્ઠા અને તેના મૃતક પિતાની પ્રતિષ્ઠા બચાવવા માટે બનાવની સાચી શરૂઆત અને કારણને છુપાવી શકાય.

૭૫. રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી પરથી, એ શક્યતાને નકારી શકાય નહીં કે મૃતકને પોતાની જ પુત્રીની છેડતી કરતા જોઈને, અપીલકર્તા ક્રોધાવેશમાં આવી ગયા અને તેમની વચ્ચે ઝપાઝપી થઈ, જે દરમિયાન અપીલકર્તાએ ગુનાના હથિયાર વડે મૃતક પર પ્રહાર કર્યા. અપીલકર્તા, જેઓ રાત્રે ૧૦:૦૦ વાગ્યે સૂઈ ગયા હતા જ્યારે મૃતક અને કરિશ્મા જાગતા હતા અને ટેલિવિઝન જોતા હતા, તેઓ જાણતા ન હોય કે મૃતક રાત્રિ દરમિયાન આપું ત્રાસદાયક વર્તન કરશે. કે પછી એવું કહી શકાય નહીં કે અપીલકર્તાનો મૃતકને જાનથી મારી નાખવાનો કોઈ ઈરાદો હતો અથવા તેમણે કરેલા પ્રહાર પૂર્વઆયોજિત અને પૂર્વચિંતિત હતા. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પહોંચેલા એ નિષ્કર્ષ સાથે સંમત થવામાં આપણે અસમર્થ છીએ કે ફક્ત કરિશ્મા, પુત્રી હોવાના નાતે, અપીલકર્તા વિરુદ્ધ જુબાની આપી છે, તેથી તેના પર વિશ્વાસ કરવો જોઈએ અને આના પરિણામ

સ્વરૂપે, ખૂનનો ગુનો કરવા બદલ અપીલકર્તાની દોષિતતા સાબિત થાય છે. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પહોંચેલા એ નિષ્કર્ષને સ્વીકારવો આપણને વધુમાં મુશ્કેલ લાગે છે કે અપીલકર્તાએ પોતાની પુત્રી કરિશ્માની છેડતી અંગેની વાર્તા ફક્ત પોતાનું રક્ષણ કરવા અને મૃતક તેના ચારિત્ર્ય પર શંકા કરતા હતા તે પાસા પરથી ધ્યાન હટાવવા માટે જ રજૂ કરી છે. કોઈ માતા પોતાના પતિ અને નાની પુત્રી અંગે આવી વાર્તા મનઘડંત બનાવશે નહીં. એવા પૂરતા સૂચનો છે જે દર્શાવે છે કે મૃતક બનાવ પહેલા પણ તેમની પુત્રીની છેડતી કરતા હતા અને સાહેદ નં. ૧, સાહેદ નં. ૭ અને સાહેદ નં. ૮ આ વિશે જાણતા હતા. ટ્રાયલ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે આરોપી અને મૃતક વચ્ચે ઝઘડો થયો હોવો જોઈએ જેના પરિણામે અપીલકર્તાએ ગુનાના હથિયાર વડે મૃતકના માથા પર ઘા માર્યો હતો. જો કે, તેણે આ ઝઘડાનું કારણ અપીલકર્તાના “ખરાબ ચારિત્ર્ય” ને આપ્યું છે. અપીલકર્તાના ચારિત્ર્યના સંબંધમાં, આપણને માલૂમ પડે છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ માટે તે સંપૂર્ણપણે બિનજરૂરી અને અયોગ્ય હતું કે તેમણે એવો અભિપ્રાય આપ્યો કે તેઓ “ખરાબ ચારિત્ર્ય” ધરાવતા હતા. ટ્રાયલ કોર્ટ અપીલકર્તા પર આપું લેબલ લગાવવા માટે વ્યાજબી નહોતી. ટ્રાયલ કોર્ટે, જોકે, માન્યું છે કે અપીલકર્તા અને મૃતક વચ્ચે ગમે તે કારણસર એકાએક ઝઘડો થયો હતો. આપણને માલૂમ પડે છે કે એવી મજબૂત શક્યતા છે કે છેડતીના બનાવના કારણે ઝઘડો થયો હતો જે છુપાવવામાં આવ્યો છે, પરંતુ જે વિરોધાભાસના સ્વરૂપમાં બહાર આવે છે, જેથી કોર્ટના મનમાં પર્યાપ્ત શંકા ઊભી થાય કે સત્ય જે દર્શાવવામાં આવી રહ્યું છે તેનાથી ઘણું અલગ છે.

જોકે એ વાતનો ઇનકાર કરી શકાય નહીં કે મૃતકનું મૃત્યુ અપીલકર્તાના હાથે થયું હતું, તેમ છતાં, બનાવ જે રીતે બન્યો તે અંગે શંકા ઊભી થાય છે અને આવી શંકા અપીલકર્તાને અપવાદ જ નો લાભ આપવા માટે પૂરતી છે. આ કોર્ટ ટ્રાયલ કોર્ટના એ નિષ્કર્ષ સાથે સંમત થવામાં અસમર્થ છે કે અપીલકર્તાએ પૂર્વઆયોજિત રીતે, મૃતકને જાનથી મારી નાખવાના ઇરાદાથી ઇજાઓ પહોંચાડી હતી અને તેમની સામે આઈપીસીની કલમ- ૩૦૨ હેઠળનો આરોપ વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત થાય છે.

૭૬. અપીલકર્તા મૃતકને મારી નાખવાનો ઇરાદો ધરાવતા હતા તેવા પોતાના નિષ્કર્ષના સમર્થનમાં, ટ્રાયલ કોર્ટે હોમિયોપેથિક ડોક્ટર, સાહેદ નં. ૧૨ ની જુબાનીનો સંદર્ભ આપ્યો છે, જેમણે જણાવ્યું છે કે જ્યારે તેમને સાહેદ નં. ૭ દ્વારા બોલાવવામાં આવ્યા અને તેઓ સ્થળ પર પહોંચ્યા, ત્યારે અપીલકર્તાએ તેમને મૃતકની સારવાર ના કરવા કહ્યું, અન્યથા તેઓ તેમની સામે કેસ કરશે. ગમે તે હોય, આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તેઓ મેડિકોલીગલ કેસમાં મૃતકને સારવાર આપવા માટે સક્ષમ નહોતા, કારણ કે તેઓ એલોપેથિક ડોક્ટર નથી પરંતુ હોમિયોપેથિક ડોક્ટર છે. હોમિયોપેથિક ડોક્ટરનું નિવેદન જેમાં તેમણે બનાવ પછી આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલા નિવેદનનો સંદર્ભ આપ્યો છે, તે ગુનો કરવાના પૂર્વઆયોજનનો કોઈ સંકેત આપી શકતું નથી, જે બનાવથી ઘણો સમય પહેલા રચાયેલ હોવું જરૂરી છે. આ સાક્ષી અપીલકર્તાને ઓળખતા પણ

નહોતા અથવા તેમનું નામ પણ યાદ નહોતું જોકે તેમણે કોર્ટમાં તેમને જોઈને તે મહિલા તરીકે ઓળખી બતાવ્યા હતા જેમણે તેમને મૃતકની સારવાર ના કરવા કહ્યું હતું.

૭૭. અપીલકર્તા દ્વારા સાહેદ નં. ૧, ૭, ૮, ૧૦ અને ૧૩ સમક્ષ કરવામાં આવેલી હોવાનું કહેવાયેલી ન્યાયમાર્ગથી બહારની કબૂલાત એ ટ્રાયલ કોર્ટ માટે અપીલકર્તાએ પૂર્વઆયોજિત મનથી મૃતકની હત્યા કરી હોવાનું ઠરાવવાનું બીજું કારણ છે. આ સંબંધમાં, સાહેદ નં. ૧ જણાવે છે કે જ્યારે અપીલકર્તા તેમના ઘરે આવ્યા અને તેમને કહ્યું કે તેમણે તેમના પુત્રની હત્યા કરી દીધી છે ત્યારે તેમને આ બનાવની જાણ થઈ. તેઓ એવું પણ જણાવે છે કે અપીલકર્તાએ તેમના પુત્રની હત્યા કર્યા પછી ઘરને બહારથી તાળું મારી દીધું હતું અને દરેકને તેના વિશે કહ્યું હતું. બીજી તરફ, સાહેદ નં. ૭, મૃતકના કાકા અને સાહેદ નં. ૧ ના ભાઈ જણાવે છે કે જ્યારે તેમણે અવાજો સાંભળ્યા ત્યારે તેઓ રાત્રે જાગી ગયા અને મૃતકના ઘરે ગયા. તેમણે જોયું કે અપીલકર્તા દરવાજો ખોલતા નહોતા. તેના પર ખખડાવતા, તેમણે દરવાજો ખોલ્યો. તેઓ રૂમમાં પ્રવેશ્યા અને મૃતકને લોહીના ખાબોચિયામાં પડેલા જોયા. તે સમયે, તેઓ જણાવે છે કે અપીલકર્તાએ તેમને કહ્યું હતું કે તેમણે ગુનાના હથિયાર વડે તેમના પતિની હત્યા કરી દીધી છે. ઉલટતપાસમાં આ સાક્ષી જણાવે છે કે જ્યારે તેઓ રૂમમાં પ્રવેશ્યા ત્યારે તેમણે જોયું કે મૃતક હજી જીવંત હતા અને ઉચ્છવાસ લેતા હતા, પરંતુ તેમણે મૃતકને

પૂછ્યું ન હતું કે તેમને ઇજા કેવી રીતે થઈ.

૭૮. સાહેદ નં. ૮, સાહેદ નં. ૭ ના પત્ની પણ જણાવે છે કે તેઓ કેટલાક અવાજોથી જાગી ગયા પછી બનાવની રાત્રે મૃતકના ઘરે ગયા હતા. પહેલાં, સાહેદ નં. ૭ ત્યાં ગયા અને તેઓ તેમની પાછળ ગયા. તેઓએ મૃતકને લોહીલુહાણ હાલતમાં પડેલા જોયા અને અપીલકર્તાએ તેમને કહ્યું કે તેમણે તેમની હત્યા કરી દીધી છે.

૭૯. ઉલટતપાસમાં આ સાક્ષી જણાવે છે કે તેમણે મૃતકને પૂછ્યું ન હતું કે તેમને ઇજા કેવી રીતે થઈ અને તેઓ આ અંગે કંઈ જાણતા નથી. એક તરફ, સાહેદ નં. ૧ જણાવે છે કે મૃતકની હત્યા કર્યા પછી, અપીલકર્તાએ ઘરને બહારથી તાળું મારી દીધું હતું. બીજી તરફ, સાહેદ નં. ૭ જણાવે છે કે આરોપીએ ઘરને અંદરથી તાળું મારી દીધું હતું અને જ્યારે તેઓએ દરવાજો ખખડાવ્યો ત્યારે જ તે ખોલ્યો હતો. સાહેદ નં. ૭, સાહેદ નં. ૮ ના પત્નીએ, ઘર અંદરથી કે બહારથી બંધ હોવા અંગે કંઈ કહ્યું નહોતું જોકે તેઓ પણ ત્યાં ગયા હતા. અપીલકર્તાના કાકા અને કાકી દ્વારા મૃતકને જ્યારે તેઓએ જોયા ત્યારે તેઓ જીવંત હોવા છતાં તેમને ઇજાઓ કેવી રીતે થઈ તે ન પૂછવું તે સ્વાભાવિક વર્તન જણાતું નથી. આ સાક્ષીઓની જુબાનીઓમાં આવા વિરોધાભાસો, તેઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા નોંધપાત્ર સુધારાઓ સાથે જોડાઈને, જે તપાસ કરનાર અધિકારીની જુબાનીમાં

જાહેર કરવામાં આવ્યા છે, તેમની સત્યતા અને વિશ્વસનીયતા અંગે ગંભીર શંકાઓ ઊભી કરે છે. બલ્કે, તેઓ મૃતકને પોતાની જ પુત્રીની છેડતી કરી હતી તે હકીકત છુપાવીને મૃતકને સારી રીતે દર્શાવવા માટે સત્યને છુપાવવાના તેમના પ્રયાસો તરફ ઈશારો કરે છે, જે બનાવનું સાચું કારણ છે.

૮૦. ન્યાયમાર્ગથી બહારની કબૂલાત એ પુરાવાનો મજબૂત ટુકડો માનવામાં આવતો નથી, પરંતુ તે એક નબળા પ્રકારનો પુરાવો છે. જો કે, એવું નથી કે ન્યાયમાર્ગથી બહારની કબૂલાતની મદદથી દોષસિદ્ધિ જાળવી શકાય નહીં, શરતે કે અન્ય સંજોગો આ પ્રકારના પુરાવાને સમર્થન આપે અને તેની પુષ્ટિ કરે.

૮૧. અપીલકર્તાના વિ. વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ કાલા @ ચંદ્રકલા વિ. સ્ટેટ (ઉપરોક્ત) માં, સહદેવન અને અન્ય વિ. તમિલનાડુ રાજ્યના કેસનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે, જે (૨૦૧૨) ૬ એસસીસી ૪૦૩ માં રિપોર્ટ થયેલ છે, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે ન્યાયમાર્ગથી બહારની કબૂલાત એ પુરાવાનો એક નબળો ટુકડો છે અને તેના પર કાર્યવાહી કરતા પહેલા, કોર્ટે એ સુનિશ્ચિત કરવું જોઈએ કે તે વિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરે છે અને અન્ય પ્રોસિક્યુશન પુરાવાઓ દ્વારા સમર્થિત છે. તેના સંબંધમાં કોઈ શંકાસ્પદ સંજોગો ન હોવા જોઈએ. કવિતા વિ. તમિલનાડુ રાજ્ય, જે (૧૯૯૮) ૬ એસસીસી ૧૦૮ માં રિપોર્ટ થયેલ છે, જેનો સંદર્ભ તે જ ચુકાદામાં આપવામાં આવ્યો છે, તેમાં

જણાવવામાં આવ્યું છે કે ન્યાયમાર્ગથી બહારની કબૂલાતની વિશ્વસનીયતા એ સાક્ષીઓની સત્યતા પર આધાર રાખે છે જેમના સમક્ષ તે કરવામાં આવી છે.

૮૨. વર્તમાન કેસમાં, સાહેદ નં. ૧, ૭, ૮, ૧૦ અને ૧૩ બધાએ જણાવ્યું છે કે અપીલકર્તા બધા સમક્ષ બૂમો પાડી રહ્યા હતા કે તેમણે મૃતકની હત્યા કરી દીધી છે. અપીલકર્તાના ભાગરૂપે આ ખૂબ જ અસ્વાભાવિક વર્તન જણાય છે કે તેઓ દરવાજો બંધ કર્યા પછી, સાહેદ નં. ૧ મુજબ, બધા સમક્ષ બૂમો પાડશે, અથવા અન્ય સાક્ષીઓની જુબાની મુજબ વ્યક્તિગત રીતે દરેકને કહેશે કે તેમણે મૃતકની હત્યા કરી દીધી છે. કથિત સંબંધિત પ્રોસિક્યુશન સાક્ષીઓ સ્વાભાવિક રીતે તેમનો પક્ષ લેશે નહીં કારણ કે તેમાં મૃતકના પિતા, કાકા અને કાકીનો સમાવેશ થાય છે અને તે અત્યંત અસંભવિત છે કે તેઓ તેમની સમક્ષ ન્યાયમાર્ગથી બહારની કબૂલાત કરવા માટે તેમની પાસે જશે. જે રીતે ન્યાયમાર્ગથી બહારની કબૂલાત તે દરેકને વ્યક્તિગત રીતે એકસરખી રીતે કરવામાં આવી હોવાનું કહેવાય છે, તે પણ અસ્વાભાવિક છે અને વિશ્વાસપાત્ર નથી. વાસ્તવમાં, નજીકમાં રહેતા વ્યક્તિ જણાતા સાહેદ નં. ૧૩ એ કહ્યું કે “નફીસા” તેમના ઘરે આવી હતી અને કહ્યું હતું કે તેણે તેના પતિની હત્યા કરી દીધી છે. કોઈ જાણતું નથી કે તેમણે અપીલકર્તાને “નફીસા” તરીકે ઉલ્લેખિત કર્યા છે કે કેમ, કારણ કે અપીલકર્તાને “નફીસા” નામના નામ સાથે જોડવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ પુરાવો નથી. જોકે, આ સાક્ષીએ કોર્ટમાં અપીલકર્તાને “નફીસા” હોવાનું ઓળખી બતાવ્યા હતા.

અપીલકર્તાએ દરવાજો વાસ્યા પછી આંગણામાં બધા સમક્ષ બૂમો પાડી હતી કે તેમણે મૃતકની હત્યા કરી દીધી છે અને તેમણે પ્રોસિક્યુશનના સાક્ષીઓને વ્યક્તિગત રીતે કહ્યું હતું કે તેમણે આવું કૃત્ય કર્યું છે, અથવા તેઓ સાહેદ નં. ૧૩ ના ઘરે તેમને કહેવા ગયા હતા કે તેમણે મૃતકની હત્યા કરી દીધી છે, તે મહત્વપૂર્ણ વિસંગતતાઓ છે જે ન્યાયમાર્ગથી બહારની કબૂલાત અંગેના પુરાવાની સત્યતાને નષ્ટ કરે છે. સાહેદ નં. ૯, કરિશ્મા, જે આ બનાવની એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષી છે, તેણે જોકે જણાવ્યું છે કે અપીલકર્તાએ મૃતક પર પ્રહાર કર્યા હતા, પરંતુ તેણીને સત્ય છુપાવવા માટે શીખવણી આપવામાં આવી હોવાનું સ્પષ્ટ થાય છે, જે તેની ઉલટતપાસમાં તેના દ્વારા કરવામાં આવેલી કેટલીક કબૂલાતોમાં બહાર આવ્યું છે કે અગાઉ પણ, અપીલકર્તાએ મૃતક દ્વારા કરવામાં આવતી છેડતી અંગે સાહેદ નં. ૧ ને ફરિયાદ કરી હતી.

૮૩. અપીલકર્તા વિરુદ્ધના કેસને તમામ વાજબી શંકાથી પર સાબિત કરવાની જરૂરિયાતના દાયરામાંથી બહાર લઈ જવા માટે નાની શંકા પણ પૂરતી છે. જ્યારે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના સ્વરૂપ દ્વારા આવી શંકા ઊભી થાય છે, ત્યારે આ કોર્ટ ટ્રાયલ કોર્ટના એ નિષ્કર્ષને સ્વીકારી શકતી નથી કે અપીલકર્તા વિરુદ્ધ તેના તમામ ઘટકો સાથે ખૂનનો ગુનો વાજબી શંકાથી પર સાબિત થયો છે.

૮૪. પુરાવાના ઉપરોક્ત વિશ્લેષણ અને પુનઃમૂલ્યાંકન પરથી, આ કોર્ટને માલૂમ

પડે છે કે જોકે અપીલકર્તાએ ગુનાના હથિયાર વડે મૃતક પર પ્રહાર કર્યા હતા, જેના પરિણામે તેમનું મૃત્યુ થયું હતું, જોકે એવું જણાતું નથી કે તેમણે પૂર્વઆયોજિત કે પૂર્વચિંતિત રીતે તેમ કર્યું હતું. આ બનાવ એકાએક ઝઘડાના કારણે, ક્રોધાવેશમાં, સંભવતઃ રાત્રે મૃતકને પોતાની જ પુત્રીની છેડતી કરતા જોઈને બન્યો હતો. તેથી, અમારા વિચારેલા અભિપ્રાય મુજબ, કેસ આઈપીસી કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૪ હેઠળ આવશે અને કલમ ૩૦૨ હેઠળ નહીં.

૮૫. તેમાંથી ઉદ્ભવતી તથ્યની પરિસ્થિતિ પર આધારિત રેકૉર્ડ પરના પુરાવા સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે (૧) આરોપી અને મૃતક વચ્ચે એકાએક લડાઈ થઈ હતી, જેની ઉત્પત્તિ સંભવતઃ મૃતક દ્વારા તેમની પુત્રી કરિશ્માની છેડતી હતી, (૨) અપીલકર્તાના ભાગનું કૃત્ય પૂર્વચિંતિત નહોતું, (૩) કૃત્ય આવેશના આવેગમાં અને ક્રોધાવેશમાં કરવામાં આવ્યું હતું અને (૪) અપીલકર્તાએ અયોગ્ય લાભ લીધો ન હતો અથવા ફૂર રીતે વર્ત્યા ન હતા કારણ કે તે સંજોગો હેઠળ માતાની સ્વાભાવિક પ્રતિક્રિયા હતી. આઈપીસીની કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૪ ના આશરા માટે જરૂરી તમામ ઘટકો હાથ પરના કેસમાં હાજર છે.

૮૬. ઊંડણપૂર્વક તથા ધ્યાનથી વિચાર કર્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સમગ્ર સામગ્રીને ધ્યાનપૂર્વક ધ્યાનમાં લીધા પછી, અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે આઈપીસીની કલમ ૩૦૨ હેઠળ અપીલકર્તાની દોષસિદ્ધિને આઈપીસી કલમ

૩૦૪ ભાગ ૨ હેઠળ આવે તે રીતે સુધારવાની જરૂર છે કારણ કે અપીલકર્તાનો મૃતકનું ખૂન કરવાનો કોઈ ઈરાદો નહોતો.

૮૭. અહીં ઉપર વિસ્તારપૂર્વક ચર્ચા કરવામાં આવેલા કારણોસર, અમારા વિચારેલા અભિપ્રાય મુજબ, ન્યાયનું હિત નીચે મુજબનો હુકમ કરવાની માંગ કરે છે :

(૧) અપીલ અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

(૨) સેશન્સ કેસ નં. ૪૧/૨૦૧૨ માં વિ. સેશન્સ જજ, ભરૂચ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૮/૧૧/૨૦૧૨ નો ચુકાદો અને હુકમ આઈપીસીની કલમ- ૩૦૨ હેઠળ અપીલકર્તાની દોષસિદ્ધિને કલમ ૩૦૪ ભાગ ૨ હેઠળની દોષસિદ્ધિમાં ફેરવવામાં આવે છે તે હદ સુધી સુધારવામાં આવે છે. પડકારવામાં આવેલ ચુકાદાને ઉપર દર્શાવેલ હદ સુધી રદ કરવામાં આવે છે.

(૩) કેસની હકીકતો અને રેકૉર્ડ પરના પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, આજીવન કેદની સજા રદ કરવામાં આવે છે અને ન્યાયના હેતુઓને પૂરા કરવા માટે અપીલકર્તાને સાત વર્ષની કેદની સજા ભોગવવાની

સજા કરવામાં આવે છે.

૮૮. રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટને તુરંત પરત મોકલી આપવી.

(શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી, ન્યાયમૂર્તિશ્રી)

(એ. જે. શાસ્ત્રી, ન્યાયમૂર્તિશ્રી)

ગૌરવ +

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.